

HÍRADÓ

KÖNYVTÁRI

XL. ÉVF. VIII-IX-X. SZÁM

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
dolgozóinak tájékoztatója

SZOLGÁLTATÓHÁZ - AVAGY MINDEN KEZDET NEHÉZ

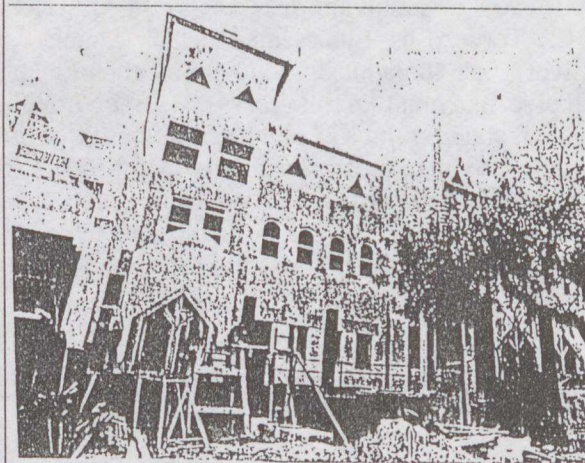
1996 - a „költözések éve”

1994-ben szokatlan dolog történt a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárral: hosszú évek után először kapott jelentősebb beruházásra lehetőséget a Fővárosi Önkormányzattól. A BKV áramátalakítójának kialakítása kapcsán - csatolt beruházásként - módunk nyílt arra, hogy a Szörény utcai telkünkön megvalósítsunk egy régóta tervezgetett kiszolgáló létesítményt.

Ezzel megindult valamilyen erjedés, hiszen ezt a nemrég befejeződött beruházást az idén újabb lehetőségek követték: az Ötpacsirta utcai Pálffy palota teljes felújítása a Zenei gyűjtemény és a központi irodák részére; a régóta dédelgetett tömbrekonstrukció előkészítése a Reviczky u. - Szabó Ervin tér - Baross utca háromszögben. Ezzel párhuzamosan ugrásszerűen megnövekedett - örvendetes módon - a nagyobb, átfogóbb felújítások száma is, amelyeket részint fővárosi pénzből (pl. a központi könyvtár előcsarnokának és főlépcsőházának felújítása; a Reviczky utca 3. sz. épület november hónapban esedékes tetőfelújítása, amely egyet jelent a tetőtér beépítésének előkészítésével), részint kerületi támogatásból (pl. Kőbánya Újhegyen kialakított új könyvtárfiók), részint pedig saját forrásból (pl. a Mester utcai fiókkönyvtár felújítása; a Fő tér 2. sz. alatti könyvtár közeljövőben befejeződő teljes felújítása; a Csontváry utcai fiókkönyvtár rendbe hozatala; a finisben lévő IV. ker. Király utcai új, nagy könyvtár kialakítása; valamint a napokban induló és várhatóan még az idén befejeződő Békásmegyér, Füst Milán utca 26. sz. alatti új könyvtár megvalósítása) finanszírozzunk/finanszíroztunk.

Mindeközben elkészült a Zenei gyűjtemény ideiglenes „szálláshelyének” kialakítása az Ilka utcában, és folyamatosan újítjuk fel a már régóta neuralgikus pontot jelentő lapostetőket...

Könyvpalota épül a Szörény utcában

Ezek a munkálatok - az előteremtett tetemes pénzüsszegeken túlmenően - jelentős energiákat, fokozott toleranciát követeltek meg a könyvtárosoktól is: gyors könyvrámolásokat, a költöztetéssel együttjáró minden kényelmetlenség és az átmeneti állapotok „elviselését”, hiszen egy-egy ilyen felújítás majdnem ugyanannyi „háttér tevékenységgel” (ládázás, polcok le- és felszerelése, szállítások egyeztetése, hórúkkolás stb., majd ugyanez visszafelé...) járt, mint érdemi munkával. Mindezt, és a munkák során adódó csetlés-botlásainkat igazán „jól vették” a kollégák, ezért feltétlenül köszönet jár türelmükért. Nos, a fentiek okán beszélhetünk 1996-ról úgy, mint a „költözések évéről”.

Szörény utca: általános ismertetés

Az épületben, a tervezési programnak megfelelően, az alábbi funkciók nyertek elhelyezést.

Pinceszint: 445,7 m²

- TMK műhelyek (lakatos, asztalos és villanyszerelő műhely);
- papír- és kéziratár;
- garázs 4 db gépjármű részére;
- szociális blokk;
- kiszolgáló helyiségek.

Földszint: 342,2 m²

- költészet.
- Emelet: 339,9 m²
- nyomda.
 - restaurátor műhely;
 - fotólabor;
 - valamint a TMK-vezetői és szállítás-vezetői iroda.

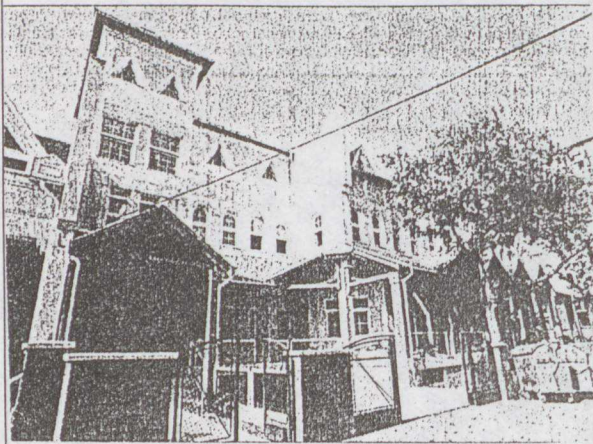
Tetőtér: 303,7 m²

- anyag- és eszköztár, valamint iroda;
- híradás- és számítástechnikai eszközök karbantartó műhelye.

A megvalósítás

A főváros az áramváltó tervezésével a METRÓ-BER Tervező és Tanácsadó Kft-t bízta meg, és mivel a két funkciót egy épülettömbben kellett elhelyezni, - praktikus okokból - mi is „megörököltük” őket. Ez - mint a későbbiekben kiderült - nem is volt annyira praktikus megoldás, mert a tervezők (nem lévén kellő jártasságuk ezen a területen) számos olyan hibát „építettek be” a házba, amelyeket utólag elég nehéz volt korrigálni.

Központi könyvtárálmok

Természetesen a FSZEK érdekvégyesítése is hatékonyabb lehetett volna, de a mi gyakorlatunkban is újdonságnak számított egy ilyen volumenű beruházás, s némileg felkészületlenül is ért bennünket. Ugyanez mondható el a kivitelezés lebonyolításáról, műszaki ellenőrzéséről is, de ez természetesen nem menti fel sem a tervezőt, sem pedig a kivitelezőt.

A kivitelezés három lépcsőben zajlott le: szerkezet-építési munkákat a Magyar Építő Rt. kezdte el - őket is „megörököltük” a BKV-tól de meglehetősen költséges választásnak bizonyultak, ezért a további munkákra tendert írtunk ki, amely után a Hajdúsági Általános Építőipari és Vállalkozási Rt-t bíztuk meg a folytatással. Ők az elmúlt év végéig olyan készütségi fokra hozták az épületet, hogy már „csak” a befejező munkálatok maradtak hátra: a pinceszint teljes festése, mázolása, a padlóburkoló munkák, elektromos és épületgépészeti szerelvényezések a csatlakozó munkákkal együtt, a belső és külső korlátok legyártása, felszerelése, valamint a külső burkolatok elkészítése, a kerítésépítés, tereprendezés, parkosítás.

A befejező ütemre - praktikus okokból - ismét a HÁÉV Rt-től kértünk be ajánlatot, de sem árban, sem pedig átfutási időben nem azt kínálták, amit vártunk; a meglehetősen hosszú nyúló, többszöri egyeztetés után sem. Így másik három vállalkozótól kértünk ajánlatot, és közülük a legjobb ajánlatot tevő, és legrövidebb átfutási időt vállaló Sz.S. Kft-vel kötöttünk szerződést.

Természetes módon ebben a szakaszban köszönt vissza minden korábban elkövetett hiba, mulasztás, szakszerűtlenség. Mivel a HÁÉV zömében (80%-ban) alvállalkozókkal dolgoztatott, nyilván az volt az érdeke, hogy minél olcsóbb kivitelezőt találjon, ami bizony ebben az esetben is a minőség rovására ment. Ehhez társultak még olyan tervezői baklövéssek, mint a fűtési rendszer alulméretezése, és a - terv szerint - kiépített belső elektromos hálózat elégtelen volta.

Mindezt a finisban már nem lehetett megkerülni, félresöpörni, és ez rengeteg idővesztéssel (bontás, hibakeresés, átalakítás stb.) járt, a többletenergiaokról és többletköltségekről nem is beszélve. Ráadásul a kivitelező sem tudta mindig a kívánatos tempót tartani, így némi csúszással került csak sor a beköltözésre, és az utolsó simításokat már bentlakókként viselték el a szolgáltatóházban dolgozó kollégák. (Bár ennek megvolt az az előnye, hogy számos apró hiba, hiányosság már ebben az átmeneti időszakban felszínre került, s azt egyből, még a kivitelező levonulása előtt orvosolni tudtuk.)

Az eredmény

Mindent összegezve, azt hiszem elmondhatjuk, hogy - ha hosszú és sokszor keserves vajúadás után is - egy olyan létesítmény született meg, amely a birtokba vevő kollégák számára a korábbinál nagyságrendekkel korszerűbb, kulturáltabb, esztétikai és ergonomiai szempontból egyaránt színvonalasabb munkakörülményeket biztosít.

Kicsit részletesebben taglalva a dolgot, ez azt jelenti, hogy minden egység tágasabb, világosabb, jól felszerelt munkahelyet kapott, linóleum padlóburkolattal, (amelyet helyenként megviselt a költözés), korszerű, nívós, elektronikával felszerelt lámpateszttekkel, (amelyek nem rongálják a szemet) és olyan vizesblokkot, öltözőt, amelyet joggal várhatnak el a kollégák a XX. század végén. Az irodákba új, tetszetős „testreszabott” bútorokat csináltatott az eszközgazdálkodás, a Kötészet, és a Nyomda dolgozói olyan „újhullámos” székeket kaptak, amelyekről már régen álmodtak, s amely valóban megkönnyíti a munkájukat. Új gépeket, berendezéseket kapott a Nyomda és a fotólabor, de a régiek is teljes körűen fel lettek újítva.

A TMK műhelyek is komoly gépparkkal lettek felszerelve (a napokban várható a beüzemelésük), és a legkorszerűbb, nagy teljesítményű kéziszerszámokkal is fel tudtuk szerelni valamennyi szakmát és a gyorsszolgálatot is.

Minden lehetőség, tárgyi feltétel adott tehát ahhoz, hogy a jövőben a szolgáltatások színvonala emelkedjen, most már csak élni kell tudni vele.

A szolgáltatások

Az általános ismertetésnél már utaltam rá, hogy milyen egységek, milyen szolgáltatási funkciók költöztek ki a Szörény utcába.

Most ugyanezt - némileg részletesebben - még egyszer a felhasználók (könyvtárosok) szíves figyelmébe ajánlanám.

Kötészet

Csoportvezető: Lukács Tibor telefon: 3030-587, 3032-957/15 mell.

Nyomda

Csoportvezető: Rákosi László telefon: 3030-587, 3032-957/17 mell.

Központi raktár

Raktárvezető: Hány Zsolt telefon: 3030-587, 3032-957/18 mell.

TMK és gyorsszolgálat

Vezető: Szabó István telefon: 3032-957, 3032-957/10, 21 mell. 06-30 247-182 mobil

Szállítási egység

Csoportvezető: Szalai Móni telefon: 3030-587, 3032-957/11 mell.

Számítás- és híradástechnikai műhely

Vezető: Manner Károly telefon 3030-587, 3032-957/19 mell.

Mint a fenti felsorolásból is kitűnik, a költözéssel párhuzamosan szervezeti átalakítás is történt a szolgáltatások területén: a gyorsszolgálat az Üzemfenntartási osztályról a Műszaki osztály irányítása alá került. Ez a változás - mely hivatalosan november 1-ével lép hatályba - egyértelműen a szolgáltatások színvonalát, a reagálás gyorsaságát, hatékonyságát hivatott növelni azáltal, hogy megszünteti a két társosztály működésében az óhatatlanul előforduló párhuzamos tevékenységet, ugyanakkor lehetőséget biztosít a TMK és a műszak vezetőjének, hogy a gyorsszolgálati gépköcsi ésszerű és intenzív kihasználásával felgyorsítsa az egyes munkák előkészítését, csökkentve a szállítási, szervezési hiányosságokból fakadó üresjáratokat, „rentábilisabbá” hatékonyabbá tegye az apróbb karbantartási munkák elvégzését.

A központi raktár költözésével egyidejűleg az anyag- és eszközgazdálkodás rendje is megváltozik.

Pauza István

AZ ÚJ KÖNYVTÁRI TÖRVÉNY ELŐKÉSZÜLETEIRŐL

Mindenki belefáradhatott már az új könyvtári törvényre való várakozásba. Idestova hat-nyolc éve beszélünk arról, hogy a könyvtári szolgálatnak új jogi keretekre van szüksége, az 1976-os törvényerejű rendeleten és a hozzá kapcsolódó jogszabályokon túllépett az idő, - s ráadásul micsoda hatalmas léptekkel! - de mind ez ideig csak meglehetősen bátortalan kezdeményezésekre, próbálkozásokra került sor.

Ameddig a szakma eljutott, azt nagyjából az 1995. szeptemberében megrendezett szeminárium foglalta össze, amelyet a Magyar Könyvtárosok Egyesülete a Művelődési és Köznevelési Minisztérium, az Európa Tanács és az Európai Közösség támogatásával rendezett meg, s amelynek külföldi résztvevői is voltak. Utána azonban megint elaludni látszott az ügy, mígnem ez év derekán valóban döntő lépésekre szánta rá magát a MKM.

A MKM könyvtári osztályának élére új vezető, dr. Skaliczki Judit került, akinek fő feladatává tették az új törvény előkészítését. Ezt tudtuk meg az MKE debreceni vándorgyűlésén, s azt, hogy rövidesen egy munkabizottság alakul a minisztériumi erőfeszítések támogatására.

1995. szeptember 5-én ez a munkacsoport már meg is tartotta első ülését. Tagjai különböző szervezeteket, intézményeket képviseltek, a következők szerint: Kiss Jenő (Országos Könyvtárügyi Tanács), Ramháb Mária, Sonnevend Péter (Könyvtári és Informatikai Kamara), Papp István (Magyar Könyvtárosok Egyesülete), Redl Károly (Közművelődési és Közgűjteményi Dolgozók Szakszervezete), Antalóczy Lajos (Egyházi Könyvtárak Egyesülése), Hegedűs Péter, Rády Ferenc (Országos Széchényi Könyvtár), Domsa Károlyné (Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára); dr. Kenyéri Katalin mint jogi szakértő kapcsolódott be a munkába. A munkacsoport vezetője Skaliczki Judit, de az üléseken részt vett Rónai Iván fősztályvezető és Bariczné Rózsa Mária tanácsos is.

De vissza az első üléshez. Ez alkalommal az MKM megbízásából az év első felében készült rész tanulmányok, valamint a törvény vázlata szerepelt napirenden. Kemény, de tisztázó viták alapozták meg a következő lépést: a munkabizottság néhány tagját felkérte egy-egy könyvtári témakör kidolgozására. Ez erőltetett menetben meg is történt, s szeptember 26-án már a törvény koncepciójának első változatát vitathatta meg a társaság. (Ez alkalommal Antalóczy Lajos helyett Bánhegyi Miksa képviselte az egyházi könyvtárakat.) Mondanom sem kell, hogy a viták folytatódtak, de a nézetek közelítésével és

egyeztetésével kezdett kialakulni az a legkisebb közös többszörös, amelybe beilleszkelhettek még az egymással nem mindenben egyező nézetek is.

A következő házi feladat az volt, hogy minden résztvevő most már a koncepció egészéhez és minden részletéhez tegye meg írásos észrevételeit. Mindenki nagy buzgalommal tett eleget a kérésnek, s ennek nyomán született meg a koncepció második változata, amely az 1996. október 7-i dátumot viseli magán.

Ez az a dokumentum, amely megkezdte vándorútját egyfelől a minisztériumi folyosókon, másfelől pedig a könyvtári szakmai szervezetek körében. Tudomásom szerint az MKE tanácsa is, elnöksége is már megvitatta, s megtette észrevételeit. A megyei könyvtárigazgatók tanácsa október utolsó napjaiban foglalkozott az ügygel, de a többi testület is minden bizonnyal megtalálta a módját, hogy az MKM által megszabott határidőre kialakítsa álláspontját.

Egyelőre csak a második változatról adhatok rövid áttekintést, ám várható, hogy a hozzászólások nyomán némiképpen módosul, ha nemis a lényegi kérdésekben. Lássuk ezeket.

A törvény nem könyvtári törvény lesz, hanem a könyvtári ellátás törvénye. Tehát a hangsúly a könyvtárakról, a könyvtárosokról az állampolgároknak a könyvtári ellátáshoz való jogára esik, s ebből következően az ellátásért viselt felelősségre, vagyis a fenntartók kötelezettségeire, s az ebből fakadó jogaira.

A könyvtári ellátás mindenképp a nyilvános könyvtárak révén valósul meg. Nyilvános könyvtárak az állam által közvetlenül fenntartott nemzeti könyvtár és országos szakkönyvtárak, valamint az önkormányzatok könyvtárjai. A törvény ugyanakor arra biztatja az egyéb könyvtárak fenntartóit, hogy tegyék nyilvánossá intézményeiket.

A biztatást legfőképpen az az ígéret jelenti, hogy a nyilvános könyvtárak számíthatnak leginkább a remélhetőleg létrejövő központi alap támogatására. A törvény ezen az úton, s nem a gazda autonómiáját csorbító ukázzal szeretné elérni, hogy például a felsőoktatási, de más könyvtárak is a nagyközönség rendelkezésére álljanak.

A törvény lényegi jellemzője, hogy a könyvtári ellátást nem az egyes könyvtárakra, hanem a könyvtárak rendszerére építi. Ezért megkülönböztetett helyet kapnak a rendszer működtetésével kapcsolatos feladatok, méghozzá két, országos és regionális szinten. Az országos rendszerfeladatok zöme a nemzeti könyvtárra hárul, de nem kizárva

azt, hogy más könyvtár is vállalhat ilyen teendőket. A regionális alrendszerek gondozása a megyei könyvtárak feladatkörébe tartozik. Hadd hívjam fel azonban a figyelmet az országos és megyei rendszerfeladatok ellátásának egy-egy lényeges vonására.

A törvény koncepciója arra törekszik, hogy az országos rendszer működtetésével kapcsolatos feladatok viszonylagos önállóságot, saját szervezetet kapjanak a nemzeti könyvtár egészén belül, s a használók, azaz a hazai könyvtárak bebeszélését kapjanak ezek működtetésébe, finanszírozásába, fejlesztésébe. A megyei alrendszerekkel kapcsolatos feladatok ellátása terén tekintettel kellett lenni arra, hogy nem mindenhol járul az egyedüli vagy kizárólagos felelősség a megyei könyvtár fenntartásáért a megyei közgyűlésekre. Tehát megoldást kellett találni azokra az esetekre, amikor a város gazdája a megyeszékhely könyvtárának; ugyanis a megyei közgyűlés ilyenkor sem mentesülhet az alrendszer működtetésének felelőssége alól.

S végül még egy lényeges kérdést. A koncepció rögzíti, hogy a könyvtárosság felsőfokú szakképzettséget igénylő szakma, s azt hiszem, ez a legtöbb, ami az érdekvédelem terén most elérhető, különösen ha hozzátesszük, hogy a fenntartó köteles szakképzett könyvtárost alkalmazni, ha önálló könyvtárat akar fenntartani; ha erre nem képes, akkor csatlakoznia kell valamely könyvtári ellátó rendszerhez, amely szakképzett könyvtárossal működik.

Egyelőre ennyit. Akik a részletek iránt érdeklődnek, nálam megtekinthetik az előkészítő anyagok vastag paksamétáját, s elolvashatják a törvény koncepciójának aktuális verzióját. A fentebbiekben valóban csak néhány alapkérdés bemutatására szorítkozhattam. Magam azon leszek, hogy folyamatos tájékoztatást adjak az előkészületek további menetéről, illetve megismertessem kollégáimat a koncepció további elemeivel.

Papp István

A KESZ LEGÚJABB SZOLGÁLTATÁSA: a CD-ROM DOKUMENTUM

A CD-ROM, mint - a FSZEK hálózatban - új információhordozó központi szerzeményezését, feldolgozását és letétbe adását 1996. áprilisában kezdte el a Központi Ellátó Szolgálat. Új információhordozóról beszélnek, bár a CD-ROM vásárlása nem számított teljesen újdonságnak könyvtárunknál: tudtommal a csepeli könyvtár és a központ már régebben felfigyelt erre a dokumentumtípusra, amely az optikai információ-rögzítésnek eddig a zenei CD-ken megismert előnyeit (pl. nagyon sok információ kis helyen; könnyű információ-elérés és tárolás; a hordozó hosszú „életképessége”) sokszorozza meg, kiszélesítve a könyvtár tájékoztató/tájékoztató tevékenységét, viszonylag egyszerűen megoldva „külső” adatbázisok, katalógusok hasznosítását (ti. kvázi on-line elérést biztosít), és - nem utolsósorban - multimédiás lehetőségeivel támogatva az oktatást/tanulást és a használók színvona-

las szórakozását. A központi ellátás gondolata azért most vetődött fel, mert több régióvezető jelezte, hogy ebben az évben megkezdene a CD-ROM szolgáltatását, ill. ahol már ez beindult, ott nagyobb arányú gyarapítást ütemeznének.

A KESZ-ben már hagyománya volt a számítógépes floppyk és kazetták központi ellátásának, bár az ilyen jellegű dokumentum-hordozókon kizárólag csak játékprogramokat vásároltunk. Az általunk kiküldött kérdőívekre adott válaszokból, valamint a kollégákkal történő beszélgetésekből azonban világos lett számunkra, hogy a játékprogramokat már nem a Commodore gépekre, hanem PC-kre igénylik a kölcsönzők; ekkor szembe kellett néznünk a PC floppyk „vírushordozó” voltaival és azzal a ténnyel, hogy könyvtárainkban a vírusok létének kölcsönzésenként való ellenőrzése reménytelen feladat.

Ilyen előzmények után már én is megnyugvással támogattam, hogy a KESZ szerzeményezése elsősorban CD-ROM dokumentumtípusra térjen át és, hogy a Commodore vagy PC floppys igényeket a már meglévő állomány cseréjével, illetve minimális vásárlással oldjuk meg.

Igények és lehetőségek: tájékozódás

Mint minden új szolgáltatás bevezetését, így a CD-ROM központi szerzeményezését is igényfelmérés, illetve piacutatás előzte meg. Az igényfelmérés lényegében előzetes tájékozódást és megbeszéléseket jelentett: milyen célból kívánják a könyvtárak állományukba illeszteni az új információhordozót? A CD-ROM közkönyvtári megjelenése ugyanis alapvetően két típusú szolgáltatást jelent. Egyrészt, a tájékoztató apparátusba épülve, a naprakészebb, gyorsabb információátadás (tárolás, visszakeresés, adatszolgáltatás) eszköze; másrészt „slágercikk” a kölcsönözhető dokumentumok sorában. Mindkét felhasználásra komolyan „készülniük” kell a könyvtáraknak (és a könyvtárosoknak), bár kétségtelen, hogy a kölcsönzés bevezetése igényli a legkisebb szellemi - és anyagi befektetést. A tájékoztatásra szánt CD-ROM-ok csak megfelelő hardver-környezetben (szabad kapacitású számítógép, lehetőleg több munkaállomás, megfelelő teljesítményű CD-driver, nyomtató-port stb.) hasznosulnak, gondoskodni kell a könyvtárosok és a felhasználók felkészítéséről (hardver- és szoftverkezelési technikák elsajátítása, a keresési stratégiák megértése), sőt magának a szoftverkiválasztásnak is nagyobb felmérése kell alapulnia, hiszen igen heterogén felhasználói csoport igénykielégítésére vállalkoznak. Ezzel szemben a kölcsönzés beindítása - úgy tűnik föl - pusztán elhatározás és ráfordítás kérdése: optimális eset, ha a könyvtár rendelkezik CD-ROM lejátszóval, ám ezt a későbbiekben is (pl. a CD-k kölcsönzéséből összegyűlt kezelési költségből beszerezheti; ha biztosítani tudja a könnyen felismerhető (ti. a használatól közvetlenül származó) igényeknek megfelelő választékot, akkor egyre növekvőbb mértékű forgalomra számíthat.

A hálózatban történő tájékozódás alapján elsősorban a különböző szöveges információt tartalmazó (indexelt adatbázisok, enciklopédiák, szótárak, lexikonok, sajtótermékek stb.) CD-ROM-ok, az oktató- és segédprogramok, valamint a névszórakozást biztosító, multimédia-információt is alkalmazó játékok piacát igyekeztünk felderíteni. Hozzávetőleg öt nagyobb nagykereskedőt kerestünk fel, és mérlegeltük ajánlataikat. A cégek 30%, ill. 35% árengedményt kínáltak a nagyker áraikhoz képest, nagy tételben történő vásárlás esetén, és hosszútávon megbízható partnert látva ben-

nünk. A legkedvezőbb ajánlatot az AUTOMEX Kft-től kaptuk, és kezdetben úgy tűnt, hogy a megfelelő választékot is biztosítani tudja. Sajnos megrendeléseinket nem tudták teljesíteni, így jelenleg 3-4 helyről - az árakat gondosan összehasonlítva - szerezzük be a CD-ROM dokumentumokat.

Ráfordítás és választék: kiválasztás

A régióvezetők könyvtárakra lebontva adták meg azt az összeget - a Pénzügyi osztályon jelzett jóváfrással egyidőben - ami jelenleg vásárlási célra a rendelkezésünkre áll (2 040 000,-Ft 12 könyvtár és a központ részére). A pénzüsszegnek októberig a fele került elvásárlásra, ami 300 db CD-ROM-ot jelent. A kollégák jegyzékek alapján választanak; problémát jelent, hogy a pusztá címekből nem mindig derül ki, hogy mit tartalmaz a dokumentum.

A piacon meglévő választék igen sokrétű. A játékokon kívül hozzáférhetünk a zömében amerikai kiadású enciklopédiákhoz - megbízható, objektív, naprakész adatokkal, multimédiákhoz illő videó, kép, szöveg és zene illusztrációkkal. Jellemzőek még a világatlászok is, az előbbieken már felsorolt pontos adatokkal és illusztrációkkal. Keresettek az egy-egy tudomány részterületét összefoglaló művek - legyen az anatómia, az állatok világa stb. - természetesen pontos információval képpen, videóban, szövegben. Sikeresek az egy-egy korszakot átfogó történelmi művek, amelyek a tárgyi információon kívül játékosan próbálják a gyerekeknek átadni a tudást: teszt jellegű kérdésekkel, vagy mint például az az ókori történelemmel foglalkozó CD-ROM, amelyekben szimbólumokat kell istenségekkel összehozni, országokba uralkodókat helyezni stb. Számomra szenzációt jelentenek a nyelvi oktató programok, amelyek - kihasználva a kép, szöveg és a teszt-forma lehetőségeit - játékosan „tanítják” meg a nyelvet, figyelmet fordítva még arra is, hogy a videófilmen megjelenő szöveg érdekes legyen. Ezeknél az oktató programoknál a szöveget akár mondatonként is meg lehet állítani, és az idegennyelvű vagy a magyar fordítás tetszés szerint megjeleníthető. Ugyanígy „áradozhatók” egy-egy művészeti korszakot bemutató munkáról, amelyben - mint pl. a barokk - a festészet, az építészet és a zene egymást erősítve jelenik meg.

Hosszú lenne felsorolni a műfajok sokaságát, az egyre nagyobb számban megjelenő magyar kiadású CD-ROM-okat, a folyóirat repertóriumokat, jogtárakat - amelyeknek a kézikönyvtárak nélkülözhetetlen részévé kellene válniuk. Szubjektív véleményemet sem tudom elhallgatni, hiszen úgy gondolom, hogy a könyvtári beszerzésnek kizárólag az előbb felsorolt multimédiákra kellene korlátozódnia, több okból: egyrészt csekély anyagi

lehetőségeink nem teszik lehetővé a drága játékprogramok megfelelő nagyságrendű vásárlását, másrészt minden ilyen vásárlás a „könyvtári anyag” rovására történik. A játékprogramok a megjelenéskor nagyon drágák – sokszor 8-10 ezer Ft –, áruk azonban pár hónap alatt a felére csökken. A kérdés, hogy mikor vásároljuk meg ezeket? Ha leértékelve vesszük, akkor a potenciális kölcsönzőknél már nem számíthat érdeklődésre; ha teljes árban szerezzük be, akkor pár hónap múlva elveszti értékét. És akkor még nem beszéltünk a privát kölcsönzőhelyek konkurenciájáról, ahol zömében játékokat kölcsönöznek.

Október 2-án a kispesti Kossuth Lajos utcai könyvtár vendégei voltak a CD-ROM kölcsönzésével foglalkozó kollégák és az érdeklődő régióvezetők. A fenti problémát megvitatta arra az elhatározásra jutottunk, hogy minden hónap első szerdáján CD-ROM-beszerzési megbeszélést tartunk. A KESZ vállalta, hogy az új megjelenésekből és a piacon hozzáférhető multimédiákból mintapéldányokat ismertet, ezzel is megkönnyítve a könyvtárak választását, az állományépitést. Ugyanakkor a kollégák információkkal segítik a KESZ munkáját: ezen az értekezleten is több, általunk eddig nem ismert kiadványról szerezhettünk tudomást.

A szolgáltatás

A CD-ROM-nak, mint dokumentumnak a kölcsönzési feltételeit, a fizetendő kezelési költség, ill. az esetleges kártérítés és/vagy térítés mértékét az Intézeti Tanács vitatta meg, így az ezzel kapcsolatos rendelkezések már a Kezelési és Ügyviteli Szabályzat részét képezik. Az egységek egyelőre saját maguk gondoskodnak a megfelelő propagandáról csakúgy, mint a CD-ROM praktikus (és biztonságos!) elhelyezéséről a kölcsönzőterben. A KESZ a vásárláshoz ütemezett folyamatos szállítást vállalja, természetesen a beszerzés és az állománybavétel után. A dokumentumok feldolgozása eddig mechanikusan történt. Október 7-én kezdtük meg a TEXTLIB programban történő visszamenőleges adatrögzítést. Reményeim szerint a számítógépes nyilvántartás minden könyvtár megelégedésére gyorsítani fogja a CD-ROM-ok kikerülését a „megrendelőkhöz”, és nagyban hozzájárul majd ahhoz, hogy - a kezdeti sikerek után - mindennapivá váljék ez a nemcsak igényelt, de igényes szolgáltatás is.

Babákné Kálmán Mariann

EZ TÖRTÉNT OKTÓBERIG...

- **szeptember 1-étől** a szakmai koordinátori munkakört - Kiss Katalin más munkakörbe kerülése miatt - az Igazgatóság felkérésére, Gujgiczer Imréné látja el.
- **szeptember 1-4 között** az immár hagyományos Suli-börzén a 4. és 6. sz. régió képviselte a FSZEK-et. Propagálták könyvtáraik szolgáltatásait, FSZEK-kiadványokat, valamint műsoros videokazettákat árusítottak, ill. bemutatták az Artotéka adatbázist.
- **szeptember 12-én** megtörtént a Szolgáltatóház műszaki átadása.
- **szeptember 19-én** „Szavak és figurák háttérben” címmel mese-illusztrációs kiállítás nyílt a kőbányai könyvtár Artotékájában, Horváth Márta művészi munkáiból.
- **szeptember 25-én** adták át a X. kerület negyedik (vadonatúj) könyvtárát Kőbánya Újhegyen. A könyvtár létrejöttében a kerületi önkormányzat jelentős anyagi áldozatot vállalt.
- **október 1-vel** a TEXTLIB adatbázis - az export-import szoftverrészt „munkába állításával” - fokozatosan kiszállításra került a régióközpontokba. Ezzel lényegében megkezdődhet a központi feldolgozás előnyeinek számítógépre alapozott hasznosítása a hálózatban. Az adatbázis naprakészségét a Szerzeményezési és Feldolgozási Főosztály biztosítja.
- **október 1-vel** megalakult (a Szerzeményezési és Feldolgozó Főosztályon belül) a Központi Feldolgozó Csoport. Vezetésével Soltész Annát bízták meg.

- **október 11-én** felújítás után ünnepélyesen használatba vették az olvasók a IX/3-as Mester utcai fiókkönyvtárat.

- **október 15-én** a megyei könyvtárosok országos tanácskozást tartottak a FSZEK oktatótermében. Téma: a Gyermekek és Ifjúsági Alapprogram Tanácsa pályázatának megvitatása. A résztvevők megbeszélték egy közösen elkészítendő közművelődési könyvtári „bemutató” alapelveit annak érdekében, hogy elnyerjék az alap támogatását a gyermek és ifjúsági információs szolgáltatások létrehozásához és/vagy fejlesztéséhez. Könyvtárunkat - főigazgatói felkérésre Barczy Zsuzsa és Kucska Zsuzsa képviselte.

- **október 15-16. között** zajlott Szekszárdon a Gyermekek és Ifjúsági Írók Tanácskozása. Téma: történelmiség, történelmi hősök a gyermekirodalomban. A FSZEK-et Pancza Lászlóné, a IV/4. sz. könyvtár munkatársa képviselte.

- **október 18-án** a MKE Heves Megyei Szervezete előadással egybekötött tanácskozást tartott Egerben. Téma: a közművelődési könyvtárak menedzselése. Könyvtárunkat Babákné Kálmán Mariann (KESZ), Kovács Éva (Dél-pesti régió), Pobori Ágnes (Belvárosi régió), Szabóné Richlich Ilona (Észak-pesti régió) és Szecsei Lászlóné (Kelet-pesti régió) képviselték.

- **október 21-ével** számítástechnikai továbbképzés indult a FSZEK munkatársai részére - központi szervezésben (Bartos Éva) és finanszírozással. A 23 órás tanfolyam alapfokú tematikájú képzésén összesen 15 fő (a régiókból és a központi könyvtárból) kezdte meg az ismerkedést a számítógépek használatával.

- **október 29-én** ünnepélyes díjkiosztással zárult a gyermekhasználók részére korábban meghirdetett „Öltöztess fel a könyvtáradat” című belső pályázatunk. A beérkezett 51 pályamű (rajzok és makettek) a III/3., V/3., VI/2. és XIII/5-ös sz. könyvtárak ifjú olvasóinak fantáziáját példázta. A díjkiosztó (4 fődíj, 7 kiemelt jutalom és minden pályázó kapott egy apró „emlékdíjat”) egyben a pályaművek kiállításának megnyitója is volt, a III/3-as könyvtárban.

- **október 30-án** Ráday Mihály, a Budapesti Városvédő Egyesület elnöke mutatta be a sajtónak a Budapest Gyűjtemény olvasótermében A másik Budapest. Képeskönyv az elővárosokról c. kiadványt.

- **október 30-án** este 6 órakor Pelle János történész invitálta beszélgetésre az érdeklődőket „Forradalmárok, kommunisták, zsidók. Volt-e antiszemitizmus 1956-ban?” kérdéskörben, a központi könyvtár olvasótermében.

- **október 31-én** nyílt meg Kőbányán Krausz Margit művésznő képeinek kiállítása, amely november 24-éig tekinthető meg a Szent László téri Artotékában.

...és ez(ek) történt(ek) a Fővárosi Könyvtári Napok keretében

Kezdje a könyvtárban...

A fenti „invitálással” kiadott központi programfüzet hihetetlen bőségű „étlapot” adott az érdeklődőknek. A több mint másfélszáz rendezvény természetesen csak jelzésszerűen kerülhetett a füzet lapjaira (és akkor még nem is szóltunk azokról az eseményekről, amelyek a legnagyobb igyekezet ellenére is - vagy éppen azért? - kimaradtak az előrejelzésből), a részletes információk „szórásáról”, sok esetben a sajtó és a TV, a kábeltelevíziók, a rádió értesítéséről a könyvtárak (régiek és a központ) maguk gondoskodtak. Nemesak a programok gazdagsága szármalt túl az előző „összefogást”, de - a tapasztalatok azt mutatják - az irántuk való érdeklődés és a sajtóvisszhang is. Minden rendezvényről nem tudósíthatunk, de a legsikeresebbek mindenképpen megérdemlik a Híradó nyilvánosságát is...

Nézzük tehát, mi hozta lázba a könyvtárlátogatókat ezen a héten általában...

a legszínesebbek természetesen a **gyermekprogramok** voltak:

- **irodalmi vetélkedőkön** versenghettek többek között a Bösztörményi utcai, a pestlőrinci, a krisztinavárosi és a terézvárosi gyerekek;

- „**könyves foglalkozásokon**” vehettek részt a ferencvárosi, a pestimrei-lőrinci, terézvárosi ifjú látogatók;

- különböző **alkotásokat** készíthettek a vállalkozó kedvűek - papírból, rongyból a természetben található anyagokból stb. - a Józsefvárosban, Kőbányán, Pestszentlőrincen;

- de ámulhattak a részükre szervezett **filmvetítéseken és a bábelőadásokon**, amatőr és hivatásos **színelőadásokon, tánc- és pantomim bemutatókon, hangversenyeken** is a legkisebbek a Terézvárosban, Kispesten, a Lipótvárosban, a Várban és a Krisztinavárosban;

- tartottak **rajzversenyeket** (Csepelen és a Belvárosban, Kelenföldön), szerveztek non stop **játszóházat** ugyancsak Csepelen és a Terézvárosban;

- **utazgattak** a képzelet szárnyán és a valóságban is Budán vagy Szentendrén;

- és ismerkedhettek a régmúlt szokásaival, állatvilágával Imrén és Lőrincen, Lágymányoson és Kelenföldön, Kőbányán, avagy éppen a jövő élőlényeivel pl. a Dagály utcában...

...régii és új látogatók, mert sikeresek voltak rendezvényeink, de olvasószervezés szempontjából sem elhanyagolható az a tény, hogy az akció hetében hálózati szinten **8652 gyermek iratkozott be** könyvtárainkba, és hogy ezeknek közel a fele új használót jelent (mert ne feledjük: a jövő olvasója a gyermek!)

Természetesen számítottunk a **felnőttekre** is, ugyancsak változatos műsorokkal:

- az olvasást, általában a kultúrát vagy a könyvtárat érintő kérdésekben **beszélgetésre** hívtunk érdeklődőket Csepelen, Királyerdőn, az Erzsébetvárosban, Pesterzsébeten és Budán;

- **olvasóköröket** szerveztünk és **tiszteletbéli címeket** alapítottunk a Belvárosban és Albertfalván, **bemutattuk** szűkebb pátriánkat Pestlőrincen és Rákoscsabán;

- **kiállításokat** rendeztünk a legváltozatosabb témakörökben és a legkülönfélébb alkotásokból (Sinkó Veronika illusztrációi Kőbányán, Gyermekrajzok és Régi iskolai emlékek a Terézvárosban, helytörténeti kiállítás Kispesten és Pestszentlőrincen, valamint a Péceli úton, Feszty-körkép Zuglóban és bábok Krizbai Judittól ugyancsak Kőbányán;

- elfoglaltuk a **Horváth-kertet** és a **Fő teret**, Budafok legismertebb terét, a **Kelenföldi városközpontot** és elárasztottuk a fővárost könyv- és egyéb dokumentumot kínáló pultjainkkal (miután az **árúsítások** még nem fejeződtek be mindenütt, csak hozzávetőlegesen mondhatjuk, hogy százazrekre rúg az ebből befolyt összeg...);

- és újra találtunk örökbefogadó **szülőket** (most egy kicsit úgy érezzük, hogy nem egészen) elárvult **könyveinknek**.

És amit kihagytunk a felsorolásból (és ugyanazokat bizonyára a programfüzetből is...), arról most tudósítsanak a

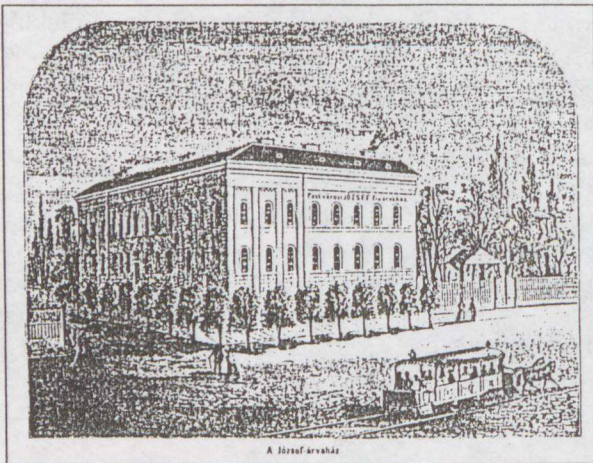
részletesebb beszámolók!

GYERMEKSORSOK ÉS GYERMEKVÉDELEM BUDAPESTEN A MONARCHIA IDEJÉN

A Budapest-gyűjtemény kiállítása, annak megnyitója és a kiállítás katalógusa.

Ismertetés

1996. október 10-én, 11 órakor, ünnepélyes keretek közt nyitották meg a központi könyvtár rangjához méltóan felújított lépcsőházában a kiállítást. Kiss Jenő főigazgató rövid bevezetője után dr. Kovács Pál, a Magyar Szocialista Párt országgyűlési képviselője, volt népjóléti miniszter mondta el a katalógus tanulmányozása során benne megfogalmazódott gondolatokat, mintegy összehasonlításképpen arra vonatkozóan, miben hasonlítottak az akkori gondok a mostaniakra. A volt miniszter is felhívta a figyelmet az akkori és a mostani helyzet hasonlóságaira és különbségeire. Akkor is egy gyermekvédelmi törvény előkészítéséhez kapcsolódott a kérdéskör feltárásának és a vele kapcsolatos szemléletmódnak a fejlődése, most is. Akkor is komoly gazdasági és társadalmi változások részese volt az ország, most is. Akkor is ideologikus megfontolások és panamákat takargató, leplező szövegek közzepette a családok segítése és a szociális kérdés háttérbe szorult, most is ez történik.

Ez a kiállítás ennek a nem mindig pozitív előjelű pezsgésnek, prosperitásnak az igazi veszteseiről szól, a szegény sorsú családokba, vagy még azokba sem született gyermekekről, azok szomorú sorsáról. Ez a kiállítás az intézmények kialakítása körüli túrhetetlenül hosszú huzavonákról, a hatóságok gyakorta felelőtlen - felelősséget elhárító - magatartásáról szól, a fényképek, akták és a rövid, de elgondolkodtató, felrázó, kísérő szövegek is a „here pimaszok” vérlázító közönyét ábrázolják meglege-

tősen alaposan. A jótékonykodás fullasztóan mézesmázás körítése a jól kiválasztott illusztrációkról szinte „lesüt”. A rendőrségi fogalmazó kalligrafikus, rondírással megírt zárójelentése a bejárattól jobbra lévő első tárlóban szintén ezt a lelketlen, és ebben az esetben pedantériával is súlyosbított mentalitást ábrázolja.

A magyar népesség állapota akkor sem volt jó, most is romló a tendencia. A mai korfa az akkorinál is rosszabb, már évek óta több a halálozás, mint a születés. Sok az egyszülős család, a csonka család és a házasságon kívül született gyermekek száma sem kevés. Akkor az árvakérdés jelentősebb volt ugyan, mint most, de ma sem hanyagolható el. Szólt a volt miniszter arról is, hogy a rossz életkörülmények, a csonka család és sok más tényező deviációt eredményez és jobb lenne megelőzni a bajt, mint akkor úgymond hátrítani, amikor az már megvan. Ámde hogyan? Szavaiból, szóközi szüneteiből inkább sejthető az, hogy a törvény előkészítése nem lesz küzdelmektől mentes. Szólt a szükséges szervezethez helyi és országos, központi szintjeiről, feladatairól. Ám itt is bökkenő van. Mert a sajtó által is propagált újabb ideológiák a családi életet, a társadalom állítólag legkisebb egységét teljesen „privatizálni” akarják és ennek ürügyén akarják magára hagyni. Nem újkeletű ez a felvetés, de igen csak bátorítja a minden macerás helyről „kivonulni” szándékozó államot, amelyet az adófizető állampolgárok „üzemeltetnek” ugyan, de a gazdaság „szakemberei” ebből túl sokat tagadnak le. A gyermekvédelem és a rászoruló családok helyi kö-

zösségi szinten történő segítségének eszméjével nincs igazán összhangban az a recentralizáló tendencia, aminek egyik jellegzetes vadhajtása a most is kavargó „sikerdíj”-botrány. De más, a társadalmat és annak sejtjeit kriminalizáló okok is vannak.

A kiállítás most több tablóból és kevesebb tárlóból áll. A könyvek és kéziratok száma - nem utolsósorban állományvédelmi okokból - csökkent és inkább az azokból kifotózott, vagy fénymásolt anyag a jelentősebb. A tablók két fő részre tagolódnak, a hagyományt és az „újtásokat” mutatja be a kiállítás két főcsoportja. A hagyomány-részből kiderül, hogy igencsak fontolva haladtak a dolgok. Szakmailag lényegesnek tartott lépések több évtizedes kérésekkel lettek végrehajtva. A kiállítás és a katalógus is a Bécs és Budapest közötti versengést is ábrázolja, de akkoriban nem mondhatni, hogy jelentős volt a lemaradás közöttük. Az újtásoknál pedig kiderül, hogy már megint Bárczy István polgármester volt a nagy újtó, még akkor is, ha ezen a területen nem lépett akkorát, mint két év múlva az iskolaügynél. Ám Bárczy István „sikeréve” 1912 volt, az első Balkán-háború és a Titanic pusztulásának éve, két év múlva pedig kitört a világháború. Ha ezeket a szempontokat is nézzük, a gyermekvédelem ügye nem túl biztató, a gyermek-sorsokról nem is beszélve. Nem igazán jók az óme- nek.

A katalógus bevezető tanulmánya (Gerhard Melinz és Susan Zimmermann munkája, Glavina Zsuzsa és Sántha Tiborné fordítása) alapos, szerteágazó gondolatébresztő és szakszerű, az illusztrációk és a kísértő szövegek is jól idézik fel a kiállítás hangulatát. Maga a kiállítás (Konceptió, szövegek: Susan

Zimmermann, kiállításrendezés és katalógusszerkesztés: Sándor Tibor, valamint a Budapest-gyűjtemény színe-java, közülük név szerint: Kiss Katalin, Lévai Katalin és Sarkarné Jakab Klára) pedig ráadásképpen egy kis plusz érzelmi töltést is tartalmaz.

Befejezésképpen én is csak azt mondhatom, amit a volt népjóléti miniszter mondott, hogy érdemes eljönni, megnézni alaposan a kiállítást és ajánlani barátoknak, ismerősöknek, terjeszteni kell annak jó hírét.

A kiállítás katalógusát is célszerű megvennie annak, aki foglalkozni óhajt ezzel a témával, mert valószínűnek tartom, hogy a téma szakirodalmában gyakran fogják idézni a későbbiekben.

Gerbner Mihály

LEXIKON ÁRVERÉS A KÖZPONTI KÖNYVTÁRBAN

Kezdjük mindjárt két közhellyel, egy ókorival, meg egy újkorival.

1.: „Minden könyvnek megvan a maga sorsa”,

2.: „Nincs unalmasabb, mint a tegnapi újság”.

Nos, az első evidens, aki már csinált költészeti selejtet, az tudja, hogy ez mélyen igaz. Aztán, akik kitalálták, hogy zúzda helyett jobb a könyveket eladni, azok is tudták. Aki talált vevőt az Aszódi úton öt példány „Ötvenéves a Párt”-ra, az is tudja. Aki vett már vissza antikváriumban könyvtárból lopott könyvet, szintén nem vonja kétségbe, sőt, aki hiába keresi a kézikönyvtárban az új filmlexikont, mert köddé vált, az is tudja, hogy a mondás igaz.

A második állítás már egy kis átalakításra szorul, mert most itt nem is újságokról, hanem lexikonokról akarunk szólni és mert nem olvasni akarjuk őket, hanem tájékoztatásra használni. Ezt tudják a lexikon-szerkesztők is, ezért újítják meg időről időre sorozataikat. És akkor jön a könyv sorsa és örök hallgatásra ítéli azokat a köteteket, amelyek már nem a friss ismereteket hordozzák. És akkor a könyv bekerül a raktárba. Tisztességtelen könyvtárakban a pincébe, a padlásra, örökre.

De erre még visszatérünk, most új gondolat következik: A könyvtárost azért teremtette a Jóisten, tegyük hozzá, jókedvében, hogy bizonyos olvasók és bizonyos könyvek között létrehozza a liezont. Nemcsak olyankor, amikor ez evidens és van olvasó és van könyv, hanem olyankor is, amikor van olvasó, de nincs könyv, és olyankor is, amikor van könyv, de nincs olvasó.

Ennek érdekében dolgozunk immár tudatosai egy esztendeje. Ha nincs könyv, de volna olvasó, hiánylistát állítunk össze és azzal kísérjük a kiadókat, ha van könyv, de nincs olvasója, használója, akkor az orruk elé tárjuk és eladjuk nekik, nos ez történt most a múlt héten a központi könyvtárban. Az, hogy ezt árveréssel oldottuk meg, az csak végtelen anyagiasságunknak köszönhető, és tegyük hozzá, igazunk volt. Nem nagy pénz, de azért 145 ezer forint mégis csak valami. Ennyit perkált le az a néhány érdeklődő, aki felkeresett bennünket.

Mindenki megnyugtatósára el kell mondani, hogy ezek a sorozatok nem jelentettek semmiféle kulturális veszteséget a könyvtárnak, mert vagy maradt belőlük régi idők tanúja éppen elég, vagy, mert valóban olyan elavultak voltak, mint én az újonnan belépő kollégák között.

De jó sorsuk mégis összehozta őket olvasóikkal. Mondjuk inkább így: megkapták az egyetlen lehetőséget, hogy még egyáltalán élő ember kezébe kerüljenek. Néhány szó a vásárlókról: három jól elkülöníthető kategóriát képeztek. Voltak profik, egy gyűjtő és egy viszonteladó, aki addig nem nyugszik, amíg a maga gyűjtőjét meg nem találja, volt elvarázsolt szülő, akit annyira elbűvölt, hogy gyermeke egyetemre készül, hogy kilóra vette a századeleji opusokat és volt valóságos egyetemista, aki nyelvtanuláshoz örömmel licitált egy-egy szaklexikonra, francia vagy orosznyelvű enciklopédiára. Sokan csodálkoztak, hogy a Balsaja kikiáltási áron azonnal elkelt, én nem.

Magyar nyelvű mű nem került kalapács alá és eddig még az ötletgazdák feje sem...

Havas Katalin

A licit lefelé is indulhat

DÉL-PESTI KÖNYVTÁRI NAPOK

Október 9. és 16. között zajló Dél-pesti Könyvtári Napok című rendezvénysorozatunk felpezsdítette könyvtáraink hétköznapijait. Ezalatt az egy hét alatt a 14 éven aluli gyermekek tagdíjmentesen iratkozhattak be hozzánk, illetve hosszabbíthatták meg tagságukat. Ezzel a lehetőséggel 200-an éltek. A hét minden napján a kerület könyvtáiraiban kézműves foglalkozások, könyvtárbemutatók zajlottak, melyre nagyon sok iskolás és óvodás csoport jött el, olyanok is, akik azelőtt nem kerestek fel minket.

A rendezvénysorozat első, nyitó-rendezvénye az október 1-ei kerekasztalbeszélgetés volt, melynek mottója a „Közérdek-e a könyvtárak jövője...” volt. Bár a beszélgetésre hiába vártuk, hívtuk meg a kerület köznevelődéséért felelős embereit, töretlen maradt abbéli bizalmunk, hogy az együttműködést, a párbeszédet előhívó érdekek a jövőben több figyelmet kapnak.

12-én a Sétáló utca szombati délelőtti hangulatát törtük meg érdekes, mozgalmas programjainkkal: aszfaltrajzverseny, mézeskalács sütés, kézműves foglalkozások, használt dokumentumok árusítása, sőt egy kollégánk és barátai élő zenéje szórakoztatta az arra járókat.

15-én a Sétáló utcai könyvtár látta vendégül a kerület pedagógus- és gyermekkönyvtárosait. Kollégáink bemutató-foglalkozása és az azt követő beszélgetés kedvező visszhangot váltott ki a résztvevőkből.

16-án, a rendezvénysorozat fináléjaként a Királyerdei könyvtár egész nap ünnepelt: délelőtti könyvtárhasználati vetélkedőre, délután sakkversenyre, Fekete János addiktológus előadására, Szerepjáték-bemutatóra, valamint este 7 órától Gyabronka József előadójestjére vártuk az érdeklődőket.

Ez a hét szokatlan forogtag volt könyvtáraink életében, mégis hagyományt kívánunk teremteni vele látogatóink és természetesen a magunk kedvére is.

Utólag is köszönjük mind a Csepel Ujság, mind a Csepp TV segítségét és programjaink iránti érdeklődését.

Kovács Katalin

A Lőrinci nagykönyvtárban

1996. október 9-16.

A könyvtári hét mottója: „A gyermek a jövő olvasója.”

Hogy méltóképpen fogadhassa legkisebb olvasóit a könyvtár, érdekes és színes programokkal készültünk szórakoztatásukra; ugyanakkor a felnőtt könyvtárlátogatókról sem feledkeztünk meg, és itt és most arról a két nívós rendezvényről számolok be, amelyre gondos előkészítés után invitáltuk a szórakozni és művelődni vágyó közönséget - akik megtekinthették Pestszentlőrinc, Pestszentimre alkotóiról, alkotóitól, művészeiről készült kiállításunkat is.

Az első „alkalom” október 9-én 17 órakor volt, amelyet Pestszentlőrinc és Pestszentimre várossá avatásának 60. évfordulója tiszteletére, és annak örömére rendeztünk, hogy több évtizedes hiányt pótolva megjelenhetett lakóhelyünk története, Pestszentlőrinc krónikája. A műsoros est meghívott előadója Dr. Téglás Tivadar, a Helytörténeti intézet munkatársa volt, aki egyben a krónika egyik szerzője és szerkesztője is. Átfogó képet rajzolt otthonunk történetéről az „ősvadontól”, az Árpád-nemzetség utódainak szálláshelyétől indulva, Grassalkovics Antal és Sina báró rejtélyes személyiségén keresztül egészen napjainkig. Beszélt a kerületek nevezetességeiről, szép szobrairól és épületeiről, amelyek ékességei környezetünknek. Bemutatta a kerületben élő vagy pályájukat itt kezdő képző- és iparművészeket, költőket, írókat, tudósokat. A műsort a Dohnányi Ernő Zeneiskola növendékei tették színesebbé, és válogatást hallhattunk az itt alkotó költők, írók - pl. Sánta Ferenc, Benjámin László és Mátyás Ferenc - műveiből.

Október 16-án „Optimista vallomások” címmel került sor másik „felnőtt” rendezvényünkre, amely kiállítás-megnyitó, irodalmi és művészeti találkozó volt; „Csendes beszélgetés a művészetről” című rendezvénysorozatunk második részeként. A programot szervezte és vezette Okányi Kiss Ferenc közíró. Köszöntötte a hetvenéves Pál Mária-t, és a kilencven éves Dien Gizella művésznőt, aki színes egyéniséggel és ma is folytatott művészeti munkájával ámulatba ejtette a közönséget. Vendégeink voltak még

Gál Dezső, Huller Ágoston, Lizák Pálma, Sajgó Attila, Rumi Rózsa, Forintos Anna, Gara Miklósné, Kaszner Anna, Mayer Irén, S. Szita Margit, Temleiter Imre, Dankházi János. A kiállítást Gomola György mutatta be és értékelte, majd a jelenlévők írásaikból olvastak föl (pl. Lévy Zsuzsanna, Forintos Anna, Sajgó Attila stb.). A találkozó a művészek önvallomásával fejeződött be. Büszkéek lehetünk arra, hogy közöttünk élnek - és hogy személyesen is megismerhettük őket.

Tolmács Judit

Lőrinci gyerekek a könyvtárban

Rendkívül színes, változatos programokkal vártuk kerületünk gyerekeit: az óvodásokat mesehallgatásra, bábkészítésre invitáltuk, „Ki nyer ma” mese-vetélkedőkkel tarkítottuk a kedves együttléteket, amelyen a gyerekek maguk is előadhatták A róka és gólya, a Csizmás kandúr című meséket. A kisiskolásokat vetélkedőkkel, kézműves foglalkozásokkal fogadtuk. Az ún. „dínós-vetélkedő” igazi tudósai a fiúk voltak, de a lányok is szívesen forgatták az e témával kapcsolatos könyveket, és ismerkedtek ezekkel a rég kihalt állatokkal. Nagy sikert aratott „Tépjük, vágjunk, ragasszunk” és az „Itt van az ősz, itt van újra” című programunk. Ez utóbbi olyan nagy érdeklődést váltott ki, hogy még novemberre is jelentkeztek csoportok. Jó volt beszélgetni az őszi, elandalodni Halász Jutka dalain, majd felvidulni a közös éneklés alatt. Mi voltunk az eső, a szél; lelkesen kopogtak, dobogtak, susogtak a gyerekek. Csodálkozva ismerkedtek a kukoricával, babák, lovak, csónakok készültek később ebből a természetes anyagból. „Védd a természetet!” című környezetvédelmi vetélkedőnk során készült el Hókuszpók, a „gonosz környezetszennyező” báb. Őt öltöztették fel a gyerekek flakonokkal, műanyag zacskókkal, fóliával... sajnos sokat tudtak mesélni az ember környezetszennyező tevékenységéről. Szerencsére megszülethetett Mókuska is - „ő” bájosan mosolygó, tündéri szerzet -, tele gesztenyével, csuhával, őszi falevelekkel. Mennyivel megnyugtatóbb a látványa!

A nagyobbak már a tudományokkal ismerkedhettek „Az írás kialakulása” című foglalkozáson. Az ókori írások megismerése után anyagablán, hurkapálcából faragott íróvesszővel „ékrünk”. Kedvelt téma lett Mátyás könyvtára, a Corvinák, hiszen a gyerekek meglepően sokat tudtak a királyról és a kódexekről. Ezért a foglalkozást egy ilyen középkori könyv borítójának elkészítésével fejeztük be. „A kódextől a mai könyvig” rendezvény keretében a nyomtatás kialakulásával és fejlődésével foglalkoztunk; krumpliból készített „betűkkel” nyomtattunk, Gutenberg után szabadon...

Igazán kiemelkedő volt a két szerdai napunk, amelyen „Nyitott könyvtár”-ra váltunk. Választani lehetett meghirdetett programjainkból, és a nagy érdeklődés bizonyítéka, hogy egyszerre 2-3 csoport is birtokba vette könyvtárunkat. Ezen kívül lehetett könyvet vásárolni vagy csere-berélni, ingyen beiratkozni és gyönyörködni a Tébláb gyermek népi táncgyűttes Hollandiában első helyezést elnyert műsorában. Pergő, fantasztikus látvány során ismertettek meg minden érdeklődőt hazánk tájegységeinek jellegzetes táncával: kis hírlapolvasónkban negyven gyermek ropta önfeledten - szívesen táncra perdültünk volna mi is!

A másik szerda a „Legkedvesebb hősöm” című rajzpályázatunkhoz kapcsolódott. Az értékelés előtt a Piros iskola színjátszó együttesének kedves műsorát láthattuk, és 130 gyerekekkel közösen drukkolhattunk a vándorlegénynek, hogy túljárjon a gögös, buta kisbíró eszén. Ilyen vidám hangulatban értékeltük a kis alkotók műveit. Valamennyi olyan jól sikerült, hogy helyezetteket nem is választottunk, csak „legjobbakat”.

A vendégkönyv tanulsága szerint szívesen jöttek hozzánk a pedagógusok és a gyerekek. Talán a számok is „beszélnek”. A kerület két óvodájából és 16 általános iskolájából érkeztek vendégeink; a megtartott 36 foglalkozás 1122 gyermeket vonzott hozzánk - reméljük, hogy közülük sokukkal találkozunk újra, most már úgy is, mint könyvszerető olvasónkkal!

Budavári Klára

Könyvtárak a gyermekekért: Kőbányán

Miután a FSZEK a gyerekeknek nyújtott szolgáltatásokat helyezte az események középpontjába, ennek jegyében zajlott október 12-én a kőbányai könyvtárban az „Összefogás hete” nyitó rendezvénye. György István polgármester úr beszédében kiemelte a könyvtárak rendkívül fontos szerepét a kerület kulturális életében, a tanulók ellátásában. Az önkormányzat jelentős támogatásával - az összefogás jelképeként - új fiókkönyvtárat kapott a kerület az Újhegyi lakótelepen.

Az ünnepi műsort a gyerekek adták elő a mintegy kétszáz fős érdeklődő közönségnek. Bemutatkozott a Szent László tér 1. sz. általános iskola „kicsinyek kórusa” Turóczy Éva vezényletével. Tiszta, jókedvű énekük derűs hangulatot teremtett a további eseményekhez. A középiskolás olvasóréteg képviselőjében Szabadkai Pál mondta el Babits Mihály „Rigmus a könyvről” című versét. Ezt követően Kecskeméti Kálmán festőművész megnyitotta két kiváló képzőművész - Krizbai Judit bábtervező „Megelevenedett mesék” és Sinkó Veronika festőművész „mescillusztrációk” című - kiállítását.

A délután utolsó programjaként a Harmat u. 88. sz. általános iskola 3. osztályosainak előadásában láthattuk a „Rege a csodaszarvasról” színdarabváltozatát, Mátrai Borbély Livia és Duróné Kecskés Zsuzsa tanítók rendezésében. A műsort szerény állófogadás követte a gyermekkönyvtárban, ahol a szabad program este hat óráig zajlott. Az ünnepet emlékezetessé tette az a hír, hogy a Településfejlesztési Bizottság 200 000 Ft-ot adott a könyvtárnak, hogy anyagi segítségükkel barátságosabbá válhasson a gyermekrészt. Külön örömet jelentett az is, hogy a polgármester úr - egyszerű használóként - megvette a könyvtár állományába a „Pannonhalma története” című kiadványt, amely - tekintve magas értékét - különben hiányozna a kőbányai gyűjteményből.

- hír -

KÉT ESTE A NOSZTALGIA JEGYÉBEN

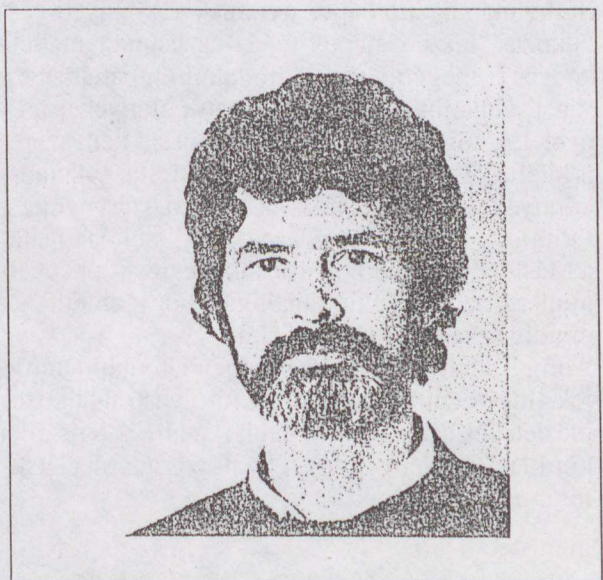
avagy

Mi az „ősökre” gondoltunk

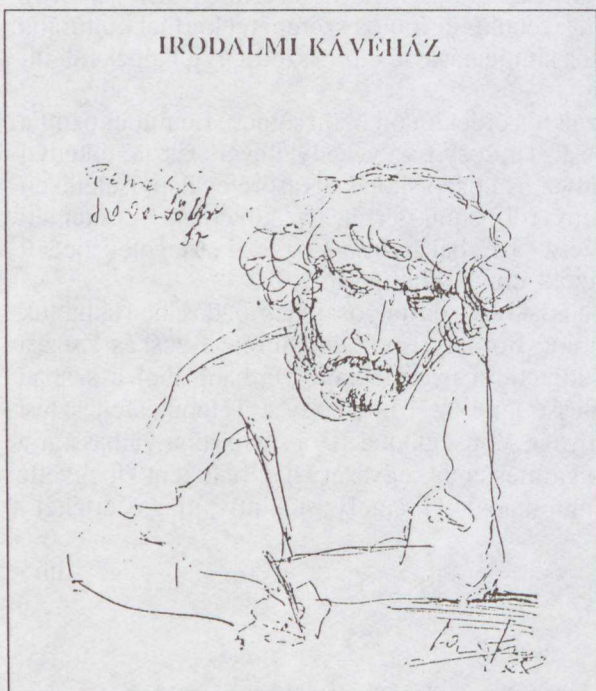
Amikor 9-én este elindultam az Etelére, már felhívták a figyelmemet: az ünnepi hét egyetlen író-olvasó találkozási pontjára indulok, és a következő szerdán megrendezésre kerülő Márai Sándor emlékest is egyedülálló lesz a maga nemében.

Lehet-e jókedvű a mai magyar irodalom?

Egy irodalmár életútját éppúgy fel lehet osztani szakaszokra, mint az általa elemzett műveket. Reményi József Tamás felszínes megismerését segíteni hivatott néhány soros önéletrajza is kitér az (1.) indulás, (2.) számypróbálgatások, (3.) kiteljesedés fejezeteire. Mivel korunk a napi politika által igen csak meghatározott, Reményi József Tamás szerkesztői-írói pályája is a 3T és a rendszerváltás kulturális libikókájának ütemére változott. Munkásságát műelemzések, folyóiratok, tanulmányok és irodalmi paródiák alkotják. Régióta, gyakran és szívesen dolgozik együtt Tarján Tamással.

Ezt a néhány sort tekintsék kötelező tiszteletkörnek, de hála a személyes találkozások intimitásának, a beszélgetés másfél órájában ennél jóval többet megtudtunk róla.

Kiderült, hogy ismeri és szereti pályatársait, pártatlásuktól és lelkületüktől függetlenül képes értékelni erőnyeiket, kiigazodik az irodalom kortárs rengetegében, ami a jelenidő parttalanságában igencsak értékelendő teljesítmény. A „megárujni egy gyékényen” elv nevében szerkesztői akarata a sokféleség bőséget próbálta kínálni a Magyar Napló lapjain. Az sem véletlen, hogy Arany Jánost idéztem Reményi kapcsán, hiszen - századnyi különbséggel ugyan, de - mindketten az ideális szerkesztő úr archetipusát képviselték. Bakfark után lanthoz, Karinthy után a paródiához nyúlni sem könnyed vállalkozás, hiszen alapos tudás és ismeret mellett kedves és megértő ironiát, irodalmi empátiás készséget, valamint kiváló tollforgatói erőnyeket igényel. És, hogy mindez még a felolvasás kényszerét is túléli, sőt a közvetlen interpretáció által kellemes, könnyed, de mégsem felszínes szórakozást nyújt...! Filippinyi Éva (a műsorvezető) régi, rádiós rovata, a Másfél óra irodalomkedvelőknek úgy röpített el, mint az az idő, amit sajnálunk, hogy elmúlt, de mindig szívesen emlékezünk rá.

Amíg Kelenföldön feledésbe menő irodalmi műfajok (ld. irodalmi paródia és író-olvasó találkozó) idéztek fel bennem nosztalgiát, addig a Krisztina körüli rendezvényen egy rég-volt-sosem-volt életstílus szelleme lebegett.

A polgárság vallomása

Én Máraihoz még nem vagyok elég öreg. Az ősi, kopott Bibliában őrzött családfám sem predesztinál joviális polgári életre, mégis irigység ébredt bennem Rónay László szuggesztív visszaemlékezése kapcsán egy olyan életforma iránt, amelynek ideáltípusa Márai műveinek alappillére. Kiváló irodalmárunk úgy volt képes megeleveníteni ezt a világot, hogy gyakran keveredtek saját emlékei a könyvek lapjain megjelenítettekkel. Monogrammos ezüstkanalak, csonka ólomfigurák és csorba étkészletek segítettek hangulatot érzékeltetni és érdeklődést ébreszteni. És lassan úgy éreztem: tőlem sem idegen ez a szürke identitásában büszke, függetlenségében erős lét. Az idő rendezettségének kényszere nem feltétlenül jelenti az unalmat, csak magunk megerősödését az ismétlődések biztonságában.

A sors állandóan fintorog. Márai is azért hagyta el hazáját, mert kívül szeretett volna maradni a politikai mindenre kiható befolyásán, de műveinek hazai megjelenéséhez mégis politikai párfordulat kellett. Vágyott rá, de - valószínűleg - ő is jól tudta: nincs tiszta kultúra a jelenben, és a múltat is csupán a messzeség óvja erőszakos változtatási kényszerétől.

És a polgárságot, a polgárt vajon mi képes megóvni? Ha lényegét őrzi, maradhat-e erős? Erős konformizmusában, monotonijában, hazaszeretetében, melynek egyetlen fő vonása rendíthetetlen munkakedve? Lelki szilárdsága, hite a jobbátételen felemelheti-e újra az országot, mint tette ezt a reformkorban?! Megóvhatja-e a kultúrát a csélesap politika mesterkedéseitől, képe-e életben tartani, megújítani a műveltség kultuszát?!

Nagy szavak szöktek tollam végére, de egy kicsit magasztos érzés töltött el akkor, ott a könyvtárban, hiszen az előadás után is Márairol, a kultúra sebezhetőségéről folyt a további kötetlen beszélgetés. És eltöltött a remény: ha van miért összefogni és áldozatot hozni, akkor akad olyan, aki ezt - talán - meg is fogja tenni.

Az eltöltött két este fényében bizonyosnak tűnik, hogy az Internet és a „pontos” szövegszerkesztők korában is van jelene, sőt jövője is az frott kultúrának, mert az irodalom addig él, amíg van olvasója.

-Kapunvári-

GONDOLATOK EGY KONFERENCIA ÉS EGY TUDOMÁNYOS ÜLÉSSZAK ÜRÜGYÉN

A Fővárosi Könyvtári Napok az idén elsősorban a gyermekekről és a gyermekeknek szólt; erről tudósított az ünnepségsorozat jelmondata, és zömével gyermekprogramokra mozgósítottak a plakátok, meghívók, szórólapok és nyilatkozatok. Szokatlan örömmel, felismert rácsodálkozással, nagyon sok igyekezettel és még több megértő türelemmel telt el tehát ez az októberi hét, amely - szándéka szerint - üzenetet is közvetített: egy sajátos világ üzenetét, a gyermekiét. Ezt a világot hozták közelebb vetélkedőkkel, játékokkal, zenével-énekekkel-táncokkal könyvtáraink a főváros legkülönbözőbb pontjain, és ennek a világnak érzelmeiről és kötődéseiről, tétellel fogalmazott szokásairól és - átélte de meg nem értet - gondjairól összegeztük mondanivalónkat mi, felnőttek is. Tapasztalatokkal hitelesített gondolatainkat előadásokon, kerekasztal-beszélgetéseken és konferenciákon mondtuk el kollégáknak és meghívott szakembereknek - sőt „illetékeseknek” -, észre sem véve, hogy vizsgálódásunk már régen meghaladta eredeti témánkat, a gyermekek olvasásának kérdéskörét. Ragyogó részletek és találatok, de kínzó hézagok és tehetetlenség is váltogatták egymást ezen a héten, amelynek eseményeit mintegy keretbe foglalta „A jövő olvasója: a gyermek” című konferencia, és a „Gyermeksorsok 1996” tudományos ülészek.

A két rendezvény említési sorrendje nem minősítést jelent, csupán a Könyvtári Napok időbeli határait; a kitüntetett figyelem pedig, amellyel feljűk fordulok, annak köszönhető, hogy - miközben kiegészítették és/vagy megerősítették egybecsengő üzeneteiket - kiléptek a helyi problémák köréből az összegzőbb tényfeltárás területére. Ennek a megállapításnak az igazát a hallgatóság nagyságrendje is alátámasztani látszott: sokan („kívülállók” is - pl. pedagógusok, vidéki kollégák és szakkönyvtárosok, a kultúra és a művelődés területén dolgozók, újságírók stb.) voltak kíváncsiak a neves szakértők összegzéseire.

De hát lehet-e újat mondani - vagy nem köztudottat - gyermekeink sorsát és olvasását tekintve? Hiszen a gyermek része mindennapjainknak, sokunk életének fókuszában kizárólag az ő fejlődésük, mint életcél, áll; pályánkra készülve pedig minden oktatási szinten (a hazai könyvtárosképzés „áldozataiként”) levizsgáztunk Magyarország olvasói térképéből, a gyermekek olvasásának életkorhoz kötött sajátosságaiból, és megdönthetetlen szentenciákat tanultunk az olvasóvá nevelés nehéz de küldetéses programjáról. Szóval: a magam részéről - az információ értékét tekintve - semmi különöset nem vártam ettől a héttől. A konferenciára és a tudományos ülészekre nem informálódni, hanem ünnepelni mentem el - összemossa a két fórum alapvető funkcióját. Fenntartásaimat (félelmeimet) a (gyermek)könyvtárosok és a pedagógusok „összeeresztésétől”, ill. a rendelkezésre álló időt rendre túllépő tudós-szakemberek felegyelmzetlenségétől is ez az ünnepi hangulat fedte le.

Aztán minden a várakozásaimtól teljesen eltérően történt. A konferenciát „végigálltam”, mert - túljutva a megnyitás izgalmain - navigálnom kellett az egyre-másra későn (főleg vidékről) érkező érdeklődőket és türelemre inteni az újságírókat; és mert hallani akartam minden szót, ami a zsúfolt gyermekolvasásban elhangzott. A NAT-ot már ismertem (felkészülés!), de az én olvasatomban nem esett akkora hangsúly az iskola közgyűjteményi környezetére, és a „jelenhez közelítő műveltségi tartalmak” is inkább tűntek korrekt megfogalmazásnak, mint együttműködést generáló programnak... Így hát elkezdődött a jegyzetelés - konferenciás szokásaimat messze meghaladóan. Mert sok volt az információ és kevés a zaj. Abban például, hogy a tizenéves korosztály 30-40%-a nem tud olvasni, és ebből csupán 10% küzd orvosi értelemben vett betegséggel, a többieknél bizonyos részfunkciók kiesése okozza a problémát..., hogy a rossz pedagógusképzés következtében (is) gyermekeink életéből eltűnt a segítőkész viselkedés mintája, a „győzelem nélküli áldozathozatal” személyiségformáló creje. A könyvtár, mint a demokrácia és a szabadság színtere (elv!) kiemelkedett az unalomig hangoztatott frázis-funkcióból azáltal, hogy hangsúlyozták: a (gyermek)könyvtár elsődleges feladata nem is iskolai tanterv kiegészítése, hanem a gyermek egyéniségéhez következetesen alkalmazkodó egyéni (állandóan felülvizsgált és „testre szabott”, azaz korrigált!) információszolgáltatás, amelynek végcélja az örömszerzés. Mert a könyv a gyermek „életterének egyik legközvetlenebb ingere, felszólítás, amely eljövendő cselekvésre utal”. Nemesak én jegyzeteltem...

A tudományos ülészekre már indulattelt feszültséggel mentem („újra érzem a tűz lángjait...”, és a katalógus-folyósóra szorultam ki (illusztris partnerekkel), ahonnan látni nem, de hallani jól lehetett. És a rádió-effektust (háttér-beszéd) meghaladta a figyelem. Könyörtelenül szembesítettek az „embernek született és emberré alakuló lény”, a gyermek kiszolgáltatottságával. A „megértjük a gyermeket” újfajta sematizmusával, a nevelőtthonok középkori szinten megrekedt világával. A bérkoldulás szánalmat-dü-

höt egyként kiváltó „intézményével”, és a nincs „hová visszagondozni a gyermeket” kétségbeejtő tehetetlenségével. Egy tudományos ülés szak nem vitafórum. Az előadás keltette bizonytalanságok nem odhatók föl az azonnali „kibeszélés” (megoldás-keresés!?) lehetőségével. Ez az ülés szak tehát kevés reményteljest mutathatott. Pedig a gyermekvédelem jogi szabályozásáról elhangzottak - összecsengve a konferencia UNICEF-előadásával - a hibák és hiányosságok ellenére a „rendezés útján járunk” érzetét igyekeztek kelteni.

Szándékosan utoljára hagytam a két rendezvény egyértelmű tartalmi-találkozási pontjait (már közvetlen „tárgyukon”, a gyermekén kívül): a család és az „elveszett gyermekkor” központi szerepét. Konferencia vagy tudományos előadás, gyakorlat vagy elmélet - mindegy. Az előadók érzelmi fűtöttséggel és tényekre épülő meggyőződéssel hangsúlyozták, hogy a mi kultúránkban (még mindig) túlnyomórészt könyvhöz kötött az ismeretszerzés, hogy a könyv és az olvasás természetes közege az európai gyermeknek... és hogy a könyvkultúrába bele kell születni. Tudatosították (ismét) beszéd és olvasás összefüggését; mert a beszéd kialakulása a gügyögés első hangjaival kezdődik, de érdemi fejlődése mélyen belenyúlik az iskoláskorba, és a kontaktus alapvető eszközeként végigkíséri a gyermeki viselkedés változásait. Az első beszéd-kapcsolatnak a család a színtere, a továbbiakat az iskola szervezi. És mellettük ott van valahol a könyvtár/könyvtáros is: ködképekkel terhelt hivatástudatával.

Ha nincs konfliktus, erkölcsi tanulság sincs - valahogy így fogalmazott Vajda Zsuzsanna pszichológus gyermekeink jelenkori irodalmi-művészi lehetőségeit (esélyeit?) elemezve. Nos, a két rendezvény bővelkedett konfliktushelyzetek felvetésében. A könyvtár azonban a problémákkal párhuzamosan tételeződik: nem oldhatja meg (nem képes, nem feladata) a széteső családok gondjait, és nem szüntetheti meg az iskola, mint a gátlástalan verseny színhelye „ártó tényezőit” sem. Marad az erkölcsi tanulság, amely már nem úgy tételezi a könyvtárat, mint a „kulturális esélyegyenlőség utolsó színteré”-t, csak azt igyekszik megerősíteni, hogy „a könyvtár egy rendes hely” (a cáfolat és a kitétel Fogarassy Miklós tömör meghatározása), ahol még most is azt kínálják, amiből felépíthették, és még most is azoknak, akiknek szolgálatára szerveződött.

Mi pedig ilyen rendes helyen dolgozunk. És „nagyon rendes” tőlünk, hogy ilyen problémák (még) felizgatnak minket, és gondolkodunk erkölcsi (és talán szakmai) tanulságokon is. Összegezve: mindkét rendezvény örömet okozott - és láthatóan- érezhetően nemcsak nekem (nekünk?), hanem az előadóknak is. Köszönet érte a fő szervezőknek, Karbach Erikának és Kucska Zsuzsának.

Pobori Ágnes

**NÁLUNK IS VOLT ÖRÖKBEFOGADÁS,
annak ellenére, hogy
nem jelent meg a műsorfüzetben
(szubjektív objektívvel a Böszörményi úti könyvtárban)**

Kicsit félttem tőle, hogy sikerül. Szerettem volna, hogy ez a nap egy kellemes, gondtalan, örömteli nap legyen. Ezért nem akartam beszélni, mert akkor egész nap izgulnék. Nem is kellett. Megtette Szatnári Ági helyettem is és le is vezette a programot. Csak ne ültetett volna föl a pulpitusra, az asztal mögé! Aztán meg elfelejtett bemutatni (úgy látszik azért ő is izgul). Ez a rengeteg ember most legalább két percig azt latolgatja: ki a fene lehet ez a szemüveges nő, aki időnként megpróbál kedvesen mosolyogni, mint aki nagyon jól érzi magát?

A közönség még nem engedett fel. Faller Lászlót, aki Nemes Nagy Ágnes két esszékötetéről és magáról a költőről mond nagyon sok érdekeset és szépet - örökbefogadás ürügyén - még csendben fogadja. De Derzsi Jánost, aki színész létére olyan lámpalázias, hogy szinte megsajnálja az ember, már biztatón megtapsolja. Egy ifjú hegedűs, Gazda Bence Kreisler sikerdarabját adja elő. Szépen szól a könyvtárban. Istenem, könyvek és hegedűszó! Kell ennél több a jó hangulathoz? Aha, most végre elárulta Ági, hogy ki vagyok! Kezdem tényleg jól

érezni magam. Természetesen egy szót sem szólok, csak felszabadultabban mosolygok.

Lehoczki István (Leho), aki Sólem Áléhem könyveit fogadta örökbe, nem beszélt, „csak” rajzolt

Nahát, ez a Horváth Putyi milyen karakánul vállalja az apaságot Svejks és egy Berda Józsefről szóló monográfia fölött. Jaj de édes! Visszaadja a tavaly ellopott Hasekról szóló tanulmánykötetet. Egy évvel lemaradt, ez tavaly volt divat. Ez az ember tényleg szereti Haseket, ha még lopni is képes érte! És máris a Bereményi Géza kellemes orgánuma tölti be a temet. Az „Iskola a határon”-nal való találkozásáról beszél hosszán, gondolatébresztően. Kedvem volna beleszólni, beszélgetni vele, vagy legalább egyetértően a szemébe nézni, de nem tudok, mert félig-meddig a háta mögött ülök, mint régióvezető. Azt mondja, hogy '56-ban 10 éves volt, '57-ben meg 11. Nahát, a nagy emberek is egy évet öregszenek egy év alatt!?

Könyvtárunk és jómagam „névadója” kezd rá, nagy levegővételekkel, ő is izgul egy kicsit, de azért elég kötetlenül beszél. Hoppá, Huizingától hirtelen Bálint Györgyhez érkezett, meg is lepi vele Sz. Ágit, akinek még négy szemközti csak a „Középkor alkonnyá”-t vallotta be.

Rövid rendezkedés és máris jöhet az eszem-izsom, dinom-dánom... Kár, hogy a közönség elszállingózott. Csak a „hegyvidék” újságírója faggatja a háziasszonyt, aki tudja a leckét: „Az itt látható italok a Pepsi cég ajándéka...” Mit könyvtár!

Szabó Ervinné Tenta Ágnes

JÁTSZÓTÁRS-TOBORZÓ

AVAGY

kerestetik a homo ludens

Az olvasók sokféle célra „használnak” bennünket. Szerelmes regények ajánlásától a kötelező irodalmakig, témakereséstől a bibliográfiáig terjed a skála. És ki ne keresett volna közülünk rejtvényekhez anyagot?! Belső terjesztésű, elvarázsolt totók és elrejtett, ismeretlen szerzők megtalálhatatlan idézetei borzolják időről időre valamennyiünk idegeit.

De minket éppen azért „tartanak”, hogy a munkaidő egy részében kifacsarjuk az agyunkat a „nyájások” érdekében.

Hogy nem csupán a megfejtéshez értünk, arra bizonyíték, hogy Vágó úr műsora évek óta kiváló kolléganőnk kérdéseivel töltekezik, de Egri János is régen lehúzhatta volna a redőnyt, ha méltán elismert munkatársunk nem átallaná feladványokkal tömni.

Amikor egy téli este barátaim egy párosítóval fogadtak - mondván: „ehhez a te könyvtárad és könyvtárosi gondolkodásod kell” -, boldogan vittem be a munkahelyemre, hiszen miránk is ránkér néha egy kis játék percnyi szabadidőnkben, csak úgy, l'art pour l'art, függetlenül nyereseményektől és nyilvánosságtól, kizárólag a saját gyönyörűségünkre.

Azóta - meg ne vessetek érte! -, ha időnk engedi, játszunk. Feladványokat gyártunk, és ha a másik is rájön a megoldásra, örömmel konstatáljuk, hogy egyféléképpen jár az agyunk.

Tanítómesteremmel és játszótársammal, Kulin Ágotával arra gondoltunk: bizonyára Ti, többiek sem bánjátok, ha vetélkedőre invitálnánk Beinetteket, mely nemcsak megfejtésekből, hanem a rejtvények kitalálásából állna. Régi, elfeledett hagyomány elevenedhetne meg a Híradó lapjain a keresztrejtvények utódaiként. Szolgálja ezentúl mindig az utolsó oldal a mi szórakozásunkat és épülésünket!

Nem ajánlhatunk fel díjnak sem külföldi utazást, sem svájci karórát, díjazzuk magunkat magával a játék örömeivel!

Mostani rejtvényünk lényege, hogy a bal oldali, számozott fogalmakhoz a jobb oldali, betűsők közül kell egyet-egyet társítani. A párosítás elve olykor teljesen magától értetődő, de akadnak benne áttételes párhuzamok is

A betűcsoportok összefüggő, csupán írásjelek által tagolt szöveget alkotnak, ami egyik nyugatos költőnk korai versének néhány szakasza.

A megfejtés a költő neve és versének címe.

1. Thália	Raffaello (DOL)	32. 451 ^o Fahrenheit	Az ember terem- tése (ÉRK)
2. Helianthus	Fényes Elek (LOM)	33. Abidjan	Kleopátra túje (MEG)
3. Kéry Gyula	(PVC (LOK.))	34. Alhambra	Pu Ji (PME)
4. Hollósy Kornélia	Vivarium (GYO)	35. Christian Barnard	Harvey, W. (,NE)
5. Angol Park	Byron (EM,)	36. Cassiodorus	Ivo Andric (DTV)
6. Francois Lejeune	1924, Párizs (OKÉ)	37. Dante	Louis Washkansky (SNA)
7. Druidák	1900, Párizsi Világkiállítás (AME)	38. Szatjágraha	Reza Pahlavi (SZI)
8. Chippendale	Menekültügy (OND)	39. Gerontológia	Katalógus (GHA)
9. Güell-park	Boleyn Anna (K,F)	40. Aleatória	Blaha Lujza (EVE)
10. Mazeppa	Pegazus Mail (ATO)	41. Csillag Anna	Laxness (LNA)
11. Boltzmann, L.E.	Petrovics Emil (LOK)	42. Nansen, F.	Aurore Dauphin (ZTI)
12. X. Leo	Matuzsálem (YOT)	43. Nietzsche	Teozófia (M,M)
13. Alma Schindler	Éhségstrájk (HAG) é	44. Mme Blavatszkij	Langerhans szigetek (ELJ)
14. Heliopoliszi obeliszk	Stockhausen (T.A)	45. Lemúria	Csík-somlyó (VAR)
15. Kolumbárium	Szabó Dezső (T.K)	46. Gejzír	Nóti Károly (GHA)
16. Spaceship Earth	John Ruskin (DES)	47. Tiltott város	Egyiptológia (OZG)
17. Philadelphia	1936. 11. 30. (ÉPZ)	48. Harley Davidson	Disney World (CSI)
18. Kristálypalota	Galambdúc (YKI)	49. Lüsizstraté	Vonnegut (ÁRA)
19. Anatómia	Don Sanche (MAG)	50. Bicsédy Béla	Gent (ADE)
20. Liszt Ferenc	Guelfek (NEL)	51. Chopin	Stonehenge (EZI)
21. A bárány imádása	Mu (AHO)	52. Palenque	Loreley (ZTG)
22. Eozin	Tinbergen, N. (R,H)	53. Macbeth	Boabdil (ESÉ)
23. R.A.F.	Van Gogh (ZAL)	54. Suba-lyuk	Tanagra Színház (MEG)
24. Oberammergau	El Giza (SGO)	55. Nagy vérkör	Véres trón (NDO)
25. Lord Camarvon	Káosz (GON)	56. Könnyűbúvár	A nemzet csalóánya (LEM)
26. Pony Express	Mikrosóft (AGY)	57. Magatartás-kutatás	Schirilla György (ISA)
27. I. Erzsébet	Truffaut (SCS)	58. Eötvös-inga	Walter Gropius (JRÁ)
28. Drezda szőnyeg- bombázása	Hepplewhite (K,É)	59. Névsorolás	Strauss, R. (OLO)
29. Vsiegrád	Kőszeghi-Mártony Károly (MKÁ)	60. Poli-vinil-klorid	Helikon (HAE)
30. Bill Gates	Zsolnai (LÉ:)		
31. 1492 A paradicsom meghódítása	Yamoussoukro (END)		

A megfejtéseket és az általatok alkotott rejtvényeket november 15-ig várjuk a Krisztina körúti könyvtárba akár személyesen, akár egy cédulán, akár telefonon. Jelentkezhetnek egyénileg és csoportosan, hiszen ez a szó legnemesebb értelmében közös játék, amelynek éppenhogy nem túros a háta!
Jó szórakozást!

Kuli - Kapuvári

kedves Agi!

Tudom, hogy miért vendégszereztél a
kéresem. De különösen azért, mert
/ és a KH szerkesztője / megjelentetted
a novemberi, az októberi eleji
számban a mellékletben
sorolást.

BÚCSÚ A KÖNYVTÁRTÓL...

Ha volt kollégáim bármelyike nyugdíjba ment, két esetben jöttem zavarba:

- mert meghívott a búcsúztatójára,
- és mert nem.

Mindkét esetben után éreztem magamat - ettől akarom megóvni „aktív kollégáimat” amikor itt, a Könyvtári Híradó hasábjain köszönök el mindenkitől.

Semmi kedvem a pályámat összegezni, mert ami létrejött az csoport-produkció volt, amiben én (ha hízelgek magamnak) csupán az élesztő voltam. Mondataim ezért emberekről szólnak, akiktől sokat tanultam, akiknek sokat köszönhetek. Felsorolásom foghíjas lesz, mert a lapszerkesztő nem engedné, hogy könyvtári névsort jelentsek meg. Egy-egy kollégám azonban meghatározó volt szakmai fejlődésemben. Sokat köszönhetek nekik - remélem ők is jó szívvel gondolnak rám!

A József Attila lakótelepi könyvtárat Bárány Évával indítottuk, s az együtt töltött három év alatt tőle (vele együtt) tanultam meg az állományfejlesztés iránti, máig nem múló lelkesedést és liberalizmust. No meg az olvasók tiszteletét is, minden olvasóét!

Csoma Magdi következett az állományfeltárás alaposágával és fontosságával. Belém oltotta, de máig sem vagyok alapos ebben. Sőt.

A hetvenes évek végére „nagy kollektíva” lettünk. Névsort kellene írnom Bertalan Bélával kezdve, Kovács Györgyin keresztül Vida Emmiig bezárólag. Olyan szellemi, szakmai kapacitás volt együtt, hogy hitünk szerint világot válthattunk volna - sajnos nem volt jó konstellációnk!

Enyhe vargabetű után, Zuglóban volt az utolsó újrakezdés.

Utasi Katitól és Oláh Ritától tanultam fiatalodni, kockázattal együtt vállalkozni. Ők tán máig sem tudják: tőlük tanultam meg a toleranciát, az öregedők „bölcességét”, s a termékeny nagyvonalúságot. Társaságukban éreztem először, hogy jó lenne ma fiatalnak lenni, jó lenne ennyi tapasztalattal újrakezdeni!

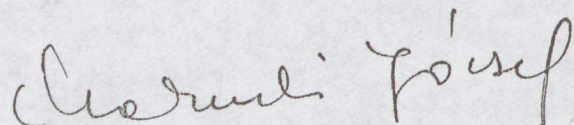
Emlékeimben örök még sok nagynevű halottat és máig fiatalos, könyvtárért lélegző nyugdíjast. Jó szívvel, szeretettel gondolok a még aktív pályatársakra, segítőkre és ellendrukkerekre egyaránt.

Biztos, hogy az utolsó napokban elgyengülök és jelenlegi kollégáimmal búcsúztatót rendezek. Ha ezen a búcsún felemelem a pezsgős poharat, gondolatban mindazokkal koccintok akiket soroltam, és akiket kihagytam a felsorolásból. Vonzott a gondolat, hogy József Attila egy sorával somnázzam itt eltöltött

négy évtizedemet (Éltem, és ebbe más is belchalt már!), de hozzám ez giccses. Ezért pezsgőspohárral a kezemben a következő sorokat mormolom mindenkinek:

„Én mondom még nem nagy az ember,
de képzeli hát szertelen,
kísérje két szülője szemmel;
a szellem és a szerelem.”

Szeretettel

KITÜNTETETTJEINK...

Horváth Marika

Magyar Köztársaság ezüst érdemkeresztje

Havas Katalin

Népművelésért-díj.

Az egész hálózat nevében őszintén gratulálunk az augusztusban átadott kitüntetésekhez.

A szerkesztőség

**A Fővárosi Könyvtári Napok elismerései:
1996. október 16.**

Pro Bibliotheca Civica

Bánhegyi Gyuláné

Bánhegyi Gyuláné 1969 óta munkatársa a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárnak. Dolgozott a Gutenberg téri 9-es, az Andrásy úti 10-es könyvtárban, 1974-től pedig a Hálózati és Módszertani Osztályon. A hálózati könyvtárakban szerzett tapasztalatait jól hasznosította a módszertani feladatok megoldásában. Dinamikus, az újra nyitott és fogékony szakemberként vett részt a gyermekszolgálat megújításában.

1984-ben megbízást kapott a Szerzeményezési és Feldolgozó Osztály vezetésére, s azóta is ezt a munkakört látja el. Ez idő alatt megszilárdította a hagyományos feldolgozó munkát, új raktári nyilvántartási rendszert vezetett be, és termékeny kapcsolatokat épített ki a hazai és külföldi könyvkereskedelmi körökkel.

A napi feladatok ellátása mellett felkészítette az általa vezetett részleget az új technológia befogadására és alkalmazására. Személyes odaadásának és elkötelezettségének köszönhetően munkatársai szívesen vállalkoztak az automatizálás nagy szakmai kihívást, gyökeres váltást jelentő folyamatának megindítására. Szerény anyagi lehetőségeink ellenére, s megküzdve a még fejlesztés alatt álló szoftver okozta nehézségekkel, viszonylag rövid idő alatt a feldolgozó munkát teljes egészében sikerült számítógépre vinnie. Ezen túlmenően a szoftver kifejlesztésében ő és munkatársai eléggé nem méltányolható segítséget nyújtottak a fejlesztő cégnek. Ezzel, és közreműködésével a rendszer kézikönyvének elkészítésében számos hazai könyvtárat is hálára és elismerésre kötelezett.

Bánhegyi Gyuláné látókörébe egyaránt beletartozik a központi könyvtár és a hálózat egésze. Ezért ösztönözte a könyvtár vezetését, hogy teremtsen meg a központi feldolgozás feltételeit, hogy a számítógépesítés haszna mielőbb érezhetővé váljék az intézmény valamennyi egységében. A végre 1995-ben kísérletként megindított vállalkozás eredménnyel járt, s minden valószínűség szerint a Központi Könyvtár Szerzeményezési és Feldolgozó Főosztályának termékei hamarosan egyelőre a régióközpontok, majd egyre több fiókkönyvtár rendelkezésére fognak állni.

Az a feladatkör, amelynek Bánhegyi Gyuláné szakmai pályafutásának legutóbbi 12 évét szentelte, nem látványos. De ma még inkább, mint valaha, az egész könyvtár működő- és szolgáltató képességének sine qua nonja, különösen ha olyan igényességgel és lankadatlan buzgalommal végzik, mint ahogyan ő teszi. Ő valóban pro bibliotheca civica dolgozott és dolgozik.

Maruszkai József

1956 nyarán lépett be szerződéses dolgozóként a XVII. kerületi könyvtárba, s azóta - kis híján - egyetlen munkahelye volt a Szabó Ervin Könyvtár. Katonai szolgálatot, tanulmányokat egyaránt a munkájammal, közben végzett. Ő az, akit mindenki ismer, hiszen sem könyvtárosi, sem későbbi könyvtárvezetői tevékenkedése sohasem korlátozódott egyetlen egység vagy kerület határai közé. Maruszkai József a köztudatban az igazi „örökmozgó”, aki - hogy irodalmiak legyünk: „ront vagy javít, de nem henyél”...

Maruszkait lehet szeretni vagy nem szeretni, csak egyet nem lehet: közömbösen elmenni négy évtizedes pályafutása mellett. A könyvtárral kapcsolatban minden egyformán érdekelte, a könyvtárépítéstől az állomány-kihelyezésig, a könyvtárkép alakítástól a könyvtárhasználati szokások vizsgálatáig. Ezt a széleskörű érdeklődést tükrözik pályafutásának állomáshelyei is, merthogy mindig megtalálta azokat a pontokat, ahol valami újat lehetett kipróbálni.

A kispesti könyvtár műszaki szakrészlegéből a 48-as könyvtár élére kerülve már számos új dologgal próbálkozott. 1970-től a hálózati munkaszervezési szakbizottság tagjaként a fővárosi könyvtárhálózat új koncepció terveinek kimunkálásában tevékenykedett. 1978-ban a FSZEK új központi könyvtára tervezése érdekében létrehozott szakbizottság titkári teendőit látta el - hogy nem lett új központi könyvtár, az nem rajta múlt. Visszakerülve a IX. kerületbe gyorsan és jól szervezte meg, a főkönyvtári rendszer keretében, a kerület különböző nagyságú és típusú könyvtárainak működését és együttműködését. 1985-ben a tartalmában és formájában is megújított Börzsöny utcai könyvtárnak az egész országból a csodájára jártak. „Hétvége a könyvtárban” elnevezésű kísérlete már előfutára volt annak a közösségi ház jellegű könyvtáridéálnak, melyet igazán majd később, a Kassákban valósított meg. 1989-ben még gyorsan előkészítette a III. kerületben az Ezüsthely utcai új könyvtárat, majd ez idáig utolsó fegyvertényként megújította a XIV. kerület könyvtári ellátását, részben épületek cseréjével, részben új lehetőségek megszerzésével (Kassák, Rákosfalva-park), a funkciók újrafelosztásával. Arról sem feledkezhetünk el, hogy a mai középvezetők jelentős része az ő „nevelése”, mert amit tud a szakmáról, azt mindig igyekezett eredményesen átadni a körülötte dolgozó fiataloknak.

Könyvtárosi és vezetői munkája mellett is rendszeresen publikált, cikkei, tanulmányai, kutatásai jelentései, bibliográfiái jelentek meg. Két, országosan is jelentős szociológiai kutatásban vett részt a KMK megbízásából, szerepet vállalt a könyvtáros egyesület munkájában is. A szakmai munka mellé mindig vállalt társadalmi munkákat is: politikai, érdekképviseleti feladatokat, melyeket éppen olyan lendülettel és kitartással végzett mint a könyvtárosi tennivalóit. Ő még abból az emberfajtából való, aki nem tud meglenni a közösség szolgálatára nélkül.

Ha az utóbbi időben talán kissé keserűbb is lett (vagy talán csak öregszik?!), híres volt mindig a humoráról, anekdotázó kedvéről. Rengeteg kedves történet kelt életre az ő előadásában a régi időről, a régi kollegákról.

Szakmai munkájáért több ízben részesült már elismerésben. Nyugdíjazásához közeledvén mindenképpen úgy érezzük, hogy a Szabó Ervin Könyvtár legrangosabb kitüntetésével, a Pro Bibliotheca Civica-val kell méltányolnunk ezt a négy évtizedes, senkihez és semmihez nem hasonlítható könyvtári pályafutást: a „Maruszkai-jelenséget”.

Főigazgatói dícséretetek:

Acsai Istvánné (Műszaki oszt.): Nyugdíjba vonulása alkalmából, megköszönve lelkiismeretes, megbízható, pontos munkavégzését.

Aknay Tibor (X/4.): Kiemelkedő tájékoztató tevékenysége mellett a művészeti adatbázis kialakításában végzett munkájáért.

Babákné Kálmán Mariann (KESZ): A hányatott sorsú Központi Ellátó Szolgálat stabilizálásában, az új feladatok és tevékenységek megszervezésében vállalt fáradhatatlan munkájáért.

Baloghné Varga Zsuzsa (XIV/4.): Színvonalas szakmai munkájáért és a XIV. kerület kulturális életében végzett tevékenységéért.

Bendzselné Mráz Borbála (XI/6.): Pontos, színvonalas tájékoztató munkájáért.

Bíró Iлона (XVII/1,3.): Csöndes és megbízható munkájáért, a több könyvtár ellátásával járó kényelmetlenségek áldozatkész vállalásáért.

Bodnár Erzsébet (6. régió központ): Korábbi tájékoztató munkájáért és a régió szerzeményezési csoportjában végzett gondos, szakmailag igényes tevékenységéért.

Boros Beáta (Szerzeményezés): A központi könyvtár idegen nyelvű könyveinek szerzeményezésében kifejtett körültekintő munkájáért.

Csernus Lászlóné (III/1.): Több évtizedes színvonalas, mintaszerű gyermekkönyvtárosi munkája elismerésüül, nyugdíjba vonulása alkalmából.

Erényi Tiborné (XIX.): Lelkes és áldozatkész gyermekkönyvtárosi tevékenységéért.

Farkas Jánosné (XIV/2.): Hozzáértő szakmai vezetésével a könyvtár minden területén jelentős fejlődést ért el.

Fekete Lajosné (X/4.): Fáradhatatlan munkájával észrevétlenül biztosítja a könyvtár rendjét és zavartalan működését.

Földvári Zsuzsa (KESZ): A KESZ könyves részlegében közmegelegedésre végzett lelkes munkájáért.

Gehér Józsefné (XI/1,4.): Két könyvtárban végzett pontos, fegyelmezett olvasószolgálati munkájáért.

Gyurkovics Judit (VI/2.): A viszonylag új feladatkörében, a gyermekkönyvtári munkában mutatott lelkes és lelkiismeretes tevékenységéért.

Hegedűsné Zöldi Hedvig (VIII/2.): A nagyon nehéz „terepen” vállalt, szociális elkötelezettségű, kezdeményező kedvű könyvtárvezetői munkájáért.

Herczku Jánosné (XI/2): Az Albertfalvai könyvtár kapcsolatainak fejlesztéséért, a felnőtt szolgálat színvonalas továbbfejlesztéséért.

Homolka Györgyné (VI/2.): A belvárosi régió gyermekprogramjában vállalt segítőkész tevékenységéért.

Horváth Istvánné (IX/1.): Az új feladat: a Börzsöny utcai könyvtár vezetésében tanúsított kimagasló szakmai és emberi helytállásáért.

Kovács László (XXII/3.): Magas színvonalú tájékoztató munkájáért.

Karner Katalin (Budapest-gyűjtemény): A széleskörű elismerést kiváltó Vendégváros Budapest című kiállítás rendezéséért.

Kozma János (Költészet): A költészeti osztályon 25 éve végzett pontos, lelkiismeretes munkájáért.

Krečsmáry Lászlóné (XII/1.): Mindig megbízható, szakavatott munkájáért.

Lukács Jánosné (Szerzeményczés): Folyamatosan magas színvonalon és nagy szorgalommal végzett szakmai munkájáért.

Mányok Jánosné (XXI.): Örömmel és nagy munkabírással végzett lelkiismeretes munkájáért.

Medveczky Attila (Költészet): A munkafolyamatok zökkenőmentessége érdekében nyújtott, gyakran átlagon felüli teljesítményéért.

Németh Csaba (XIII/8.): A földrajzi és néprajzi szakrészleg megbízható gondozásáért.

Németh Erzsébet (XIII/2.): Több évtizedes, egyenletesen jó munkájáért.

Nyers Erika (IV/1.): Magas színvonalú, igényes tájékoztató munkájáért.

Dr. Öriné Fekete Piroska (3. régió kp.): A régió számítógépes feldolgozó munkájának kialakításában mutatott hozzáértő tevékenységéért.

Pesti Ernő (Olvasószolgálat): Az irodalmi bibliográfia anyagának retrospektív számítógépes feldolgozásáért.

Popovicsné Nagy Ildikó (Számvitel): A nehézségeken felülkerekedő, derűs nyugalommal végzett igényes szakmai munkájáért.

Sándor Tibor (Budapest-gyűjtemény): A Budapest-gyűjtemény hagyományosan magas szintű gyűjtő-rendszerező tevékenységének irányítása mellett a gyűjtemény társadalmi-közéleti, közművelődési küldetésének erősítéséért.

Sarkarné Jakab Klára (Budapest-gyűjtemény): A fotóarchívum kezelőjeként a használó közönség nagy meglegedésére, egyszerűséggel és kreativitással végzett munkájáért.

Somogyi József (Ellenőrzési csop.): Az új alapokon megszervezett és megvalósított ellenőrzési tevékenység irányításáért.

Sot Ferenc (VII/2.): Rövid idő alatt is bizonyította sokoldalúságát, megbízhatóságát.

Szepeshelyi Istvánné (XX.): A könyvtári munka minden területén nyújtott kiemelkedő teljesítményéért.

Szirtes Katalin (II/4.): Alapos, igényes és megbízható munkájáért.

Takács Józsefné (XV/3.): A Kontyfa utcai könyvtárban végzett odaadó, színvonalas munkájáért.

Takács Miklósné (Zenei gyűjtemény): A Zenei gyűjteményben végzett színvonalas szakmai munkájáért, példamutató kollegális magatartásáért.

Tolmács Judit (XVIII/4.): A könyvtári rendezvények szervezésében kifejtett kiemelkedő aktivitásáért, az iskolákkal kiépített jó kapcsolatáért.

Unger Dávid (II/4.): Olvasószolgálati tevékenységéért és biztatásul, hogy hűséges maradjon választott pályájához.

Varga József (ÜFO): A rendkívül szerteágazó s nem is mindig hálás munkaterületen végzett rugalmas és készséges tevékenységéért.

Vészicsné Juhász Erzsébet (XI/5.): A Kelenföldi könyvtár kölcsönző csoportjának eredményes vezető- séért.

Vladárné Kiss Andrea (Szociológiai oszt.): Hosszú idő óta egyenletesen jó színvonalú, készséges munkavégzéséért.

Az első „címek” könyvtárunkban:

Tanácsosi cím

Központi könyvtár: Bóna Márta, Böszörményi Zoltán, Havas Katalin, Jenny Katalin, Nagy Anna, Szer Kálmánné Faragó Éva.

Gazdasági főosztály: Manner Károly.

Régiók: Balla Györgyné, Baranyainé Berta Éva, Dobrova Zsuzsa, Krecsmár Lászlóné, Szandányi- né Kiss Márta.

Munkatársi cím

Romsits Gábor

GRATULÁLUNK!

Kitüntetett nevelőszülő oklevele.

Ön is tíz percet olvas naponta?

Dr. Nagy Attila olvasásscziológus BELICZAY LÁSZLÓ FELVÉTELE

A jövő oltója a gyermek — hangoztatta a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár az általa rendezett könyvtári napok alkalmából, és a tegnapi megrendezett konferencia előadói is róluk és érték mondták el tapasztalataikat, kutatásaink eredményét. Az előadók egyike, dr. Nagy Attila olvasásscziológus az információs társadalomban élő gyerekek olvasási szokásairól beszélt.

— Az Országos Közzétartási Intézet vizsgálatai alapján az utóbbi öt évben a 9 és 18 éves gyerekek olvasásstudásának a mértéke 20 százalékkal csökkent — kezdte előadását Nagy Attila. — Ez több okra vezethető vissza. Egy másik felmérés alapján ugyanis egy átlagos felnőtt televízió előtt töltött ideje napi három órára növekedett, s ezt a három órát hon-

nan is lehetne elvenni, mint az olvasásra, beszélgetésre fordított időből?

Átlagosan ma már csak napi tíz percet fordítunk olvasásra, amiben már az utcai plakátok, hirdetések, úrlapok, különböző jogszabályok böngészése is benne foglaltatik. Mindezt tetézi, hogy a könyvek ára az infláció mértékénél meredekebben növekszik.

Az elmaradottabb településeken, kisebb falvakban mára jórészt eltűntek a könyvtárak, így a falu és a város közötti kulturális szakadék egyre csak nő. A fővárosban élők számára ezért jelentős előnyt a Szabó Ervin Könyvtár mind a 23 kerületet behálózó szervezete.

Tévedés és leegyszerűsítés azt hinni — hangsúlyozta dr. Nagy Attila —, hogy a gyerekek olvasási problémáinak okozója a szöképes olvasási mód bevezetése, a régi jó szótárolás helyett. Ez utóbbi formát ugyanis ma már az iskoláknak legfeljebb öt százalékuk alkalmaz-

za. Más alapvetően iskolában vasni, ár vacsiós há-

A viz szerint a mek es rendszeri található se az, ar estékné pszichol hozzá ke rekeken dott segí meséle néhány t mindm 10-15 pe

Erre is. Ne h olvasási kolai pi kéesség kumentu rodalmi

A KÖNYVTÁRAT SZOLGÁLIJÁK

Örömnapi és kitüntetések

Könyvtárosokat tüntettek ki a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban. A könyvtár 1901. október 17-i alapításának emlékére minden évben ezen a napon, vagy a hozzá legközelebb eső szerdán jutalmazták meg az arra érle-meket. Kiss Jenő főigazgató ezeket a szerdát örömnapoknak is nevezi.

Főigazgató díjszertben az eredetileg tervezett 15 helyett 38 könyvtáros részesült. Az idén először Tanácsosi címet is osztottak, ami a díjszertben túl havi ötvényszázalékos fizetésplát, vagyis egyfajta béremelést is jelent. A leges-legnagyobb kitüntetést, az intézmény által 1990-ben alapított Pro Bibliotheca Civicát ketten kapták meg. A megdícsért 38 között van Homolka Györgymé és

gyerekek hívják, Marika néni. Eredetileg pedagógus voltam, de a lehetőségnek, hogy újra dolgozhatok, nagyon örültem. Mert a férjem meghalt, s én egyedül üldögéltem otthon egész nap. Most jól érzem magam, hiszen gyerekekkel vagyok körülvéve. Amikor meg azt mondják, Marika néni, az olyan, mintha a nagymamájuk lennék. Ezt a mostani kitüntetést még most sem tudom elhinni.

— Jó nagy buli a gyerekkönyvtárosság — kapcsolódik be a beszélgetésbe Gyurkovics Judit. — Imádom a gyerekeket, igyekszem a könyvtári munkámnál minél többet foglalkozni velük. Az a célom, hogy olyan hangulatot teremsek a többiekkel együtt, hogy a gyerekek szeressenek ide járni.

A nyugdíjba vonuló Maruszkai Józsefet Pro Bibliotheca Civica díjjal tüntették ki.

— Ha bármi mást kapnam volna — mondja —, bármilyen magas szintű ál-

lak volna ilyen örömet okozni. Végtelenül büszke vagyok a Pro Bibliotheca Civicára, ami magyarul azt jelenti, a könyvtár szolgálataiban. Hiszen ez az, amire az életemet feltettem. Bár eredetileg matematikus szerettem volna lenni. Ezután érettségi után segédmunkára kényszerültem, egészen addig, amíg az egyik Szabó Ervin-es fiókkönyvtárban, ahol rendszeresen „haboztam” a könyveket, fel nem ajánlottak egy állást. Oltrogadtam. Esti iskolákban szerettem meg a megfelelő végzettséget, majd végigjártam a ranglétrát, a technikusságtól a főkönyvtár-igazgatóig. Pályafutásom során a könyvtári munka leggyönyörűbb részének az olvasószolgálatot találtam, ez ugyanis állandó szellemi frissességet, nyitottságot, tájékozódási igényt követel. Az utolsó három év, amit az olvasószolgálatban töltöttem, volt a legerőfokúsabb. Hogy ennek ellenére miért szeretnék mégis nyugdíjba

A KÖNYVEK örökbefogadása folytatódik a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban. Ma például nyolcan is adoptálják a kultúrát. Rádió művészeti vezetője, Kerekes András, Simoncsics Zsuzsa, a Képzőművészeti Alap elnöke, Földi Ortó bementék. Csiba Péter, a zenei főtávk Rt. képviselőtében Straub Elek 2 nyújt át a könyvtárnak.

Józsefvárosi könyvtárünnep

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár mind sürgetőbbé váló rekonstrukciójának első lépése lehet az intézmény új, Szörény utcai szolgáltatóháznak átadása. Mint Deák Sándortól, a FSZEK gazdasági igazgatójától megtudtuk, a szerdai ünnepség egy harminc éve húzódó folyamat végére tett pontot, hiszen a nyomda-

romlott. A most megindult rekonstrukció célja ezért egy lassú, de folyamatos nyitva tartást lehetővé tevő megújítás, melynek során az irodák zöme a zenei gyűjtemény most készülő épületébe, a Pálffy-palotába költözik, a raktárakat pedig a Baross utca 18. helyén felépítendő új épületbe költöztetik.

mult öt-hat évtári óriási váltent át, s ez vaem az, amit én a, másrészt a hobbijaim a egyszer teherlon Gabriella

Könyvtár Újhegyen

Szeptember 25-én adták át a kerület negyedik könyvtárát. Az Újhegy sétányon. A könyvtár létrejöttében az önkormányzat jelentős anyagi áldozatot vállalt. Révész Mária, a kulturális, oktatási és sportbizottság elnöke lapunknak elmondta, hogy a helyiség bérleti jogának visszavásárlására 5 millió forintba került, és további 2 millió forinttal járultak hozzá a felújításhoz és a berendezések megvásárlásához. Évente 600 ezer forinttal támogatja az önkormányzat a kerületi könyvtárak állományának fejlesztését. Az idén ennek az összegnek a

nagyrészt az új könyvtár felszerelésére költötték. Így 9 ezer kötet várja az olvasni vágyókat közel 200 négyzetméter területen. A kölcsönözhető könyvek mellett természetesen a alapvető lexikonok, szótára és kézikönyvek is a polcok sorakoznak. Működnek a videók és CD-lemezek kölcsönzésére is, bár a CD-tár egyelőre 50-100 darabot foglal magába, de bővítésére hamarosan sor kerül. A könyvtár címvédelmi kártya-nyitása a kerületi könyvtárak állományának fejlesztését. Az idén ennek az összegnek a

Mint ismeretes, a könyvtár épületének átépítési munkái a Környezetvédelmi és Területhasználati Hivatal felügyelete alatt nem történt meg. Az új épület állaga folyamatosan javul. Sz. K. Zs.

Fővárosi Könyvtári Napok

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár (FSZEK) október 9-16. között könyvtári napokat rendez. A programorozat középpontjába a gyerekek ellátását helyezték. A témával kapcsolatban több konferenciát is szerveznek. A tanulók ebben az időszakban díjmentesen irathozhatnak be a kerületi könyvtárakba — tájékoztatta a FSZEK az MHL. Az esemény keretében felavalták a könyvtár szolgáltató-

házát, amely befogadja a nyomdát, a költészetet, a műhelyt és a raktárakat is. A FSZEK október 12-én könyvadásos ünnepséget tart és lexikonárverést rendez. A jövő olvasónaplóját a gyermek címmel rendezendő konferencián szakemberek elemzik a nemzeti alaptanterv és a közművelődési könyvtárak viszonyait, és előadások hangzanak a többiek között az olvasási esélyekről és nehézségekről.

SZEMÉLYI HÍREK

Új munkatársak

Dr. Faragóné Sebeszta Katalin könyvtárosasszisztens (6. sz. Régió), Zimányi Ágnes könyvtáros (6. sz. Régió).

Áthelyezések

Soltész Anna a 3. sz. Régióból a Szerzeményezési és Feldolgozó Osztályra csoportvezetőnek, Virág Gáborné a 6. sz. Régióból a Szerzeményezési és Feldolgozó Osztályra könyvtárosnak, Kovács Zsolt 2. sz. Régióból a Szerzeményezési és Feldolgozó Osztályra könyvtárosnak, Kurucz Júlianna a 4. sz. Régióból a Szerzeményezési és Feldolgozó Osztályra könyvtárkezelőnek.

Nyugdíjba vonulás

Séra Jánosné könyvtáros (3. sz. Régió), Schüle Irma könyvtárosasszisztens (5. sz. Régió), Csemus Lászlóné könyvtáros (1. sz. Régió), Acsai Istvánné osztálytitkár (Műszaki osztály).

Kilépők

Nuridsány Judit könyvtáros (5. sz. Régió), Geiger Jánosné könyvtáros (3. sz. Régió), Szabó Kinga könyvtáros (6. sz. Régió), Kissné Kollár Ágnes könyvtáros (4. sz. Régió), Goóz Ágnes könyvtáros (1. sz. Régió), Mészáros Ildikó könyvtáros (6. sz. Régió), Németh Krisztina könyvtáros (Budapest-gyűjtemény), Machovitsné Rumi Zsuzsa könyvtáros (KESZ).

Újszülöttek

Dobiné Baracsi Katalinnak (Szerzeményezési és Feldolgozó Osztály) Dobi Georgina Tünde nevű kislánya született. A szülőknél és a kisbabánál jó egészséget kívánunk!

KÖZLEMÉNYEK:

- a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Feldolgozó Csoportja gyakorlattal rendelkező osztályozó (ETO) könyvtárost keres. Érdeklődni lehet a 118-1477-es telefonszámon!

- felhívjuk munkatársaink figyelmét, hogy a Fővárosi Közgyűlés által biztosított lakáscélú támogatásra még elfogadunk jelentkezéseket. Felvilágosítás: Gazdasági Igazgatóság titkársága.

Pobori Ágnes felelős szerkesztő
Gujgiczér Imréné, Havas Katalin,
Hucskóné Kovács Mária, Kapuvári Zsuzsa,
Szatmári Istvánné, Szecei Lászlóné
Vargáné Vida Emília

Felelős kiadó: Kiss Jenő főigazgató

Megjelenik havonta
Ára: 30.- Ft.
Előfizetési díj egy ére 120.-Ft
Készült a FSZEK sokszorosítójában
Táskaszám: 96/241
Eng. szám: III/UHB/30/1981
ISSN 0139-1914